
SPRAWOZDANIE ROCZNE

2021

Spis treści

Wykaz skrótów	3
List Prezesa	5
1. Wprowadzenie	7
2. System nadzoru publicznego w Polsce	8
2.1. PANA.....	8
2.2. Polska Izba Biegłych Rewidentów	10
2.3. Komisja Nadzoru Finansowego	12
2.4. Rynek audytorski w Polsce w liczbach.....	13
3. Realizacja przez PANA zadań wynikających z rocznego planu działania na 2021 r.	14
3.1. Wpływ pandemii na działania PANA oraz jej skutki	15
4. Realizacja zadań ustawowych przez PANA w 2021 r.....	16
4.1. Działania kontrolne.....	16
4.1.1. Ustalenie obszarów największego ryzyka w ramach działalności firm audytorskich.....	16
4.1.2. Realizacja planów kontroli.....	17
4.1.3. Kontrole przeprowadzone przez PANA	18
4.1.4. Zbiorcza informacja o ustaleniach i wnioskach z przeprowadzonych kontroli w firmach audytorskich	20
4.1.5. Monitoring wykonania zaleceń pokontrolnych.....	22
4.2. Postępowania administracyjne wobec firm audytorskich i dochodzenia dyscyplinarne wobec biegłych rewidentów	23
4.2.1. Działania w zakresie postępowań administracyjnych wobec firm audytorskich	25
4.2.2. Działania w zakresie postępowań dyscyplinarnych wobec biegłych rewidentów	28
4.3. Inne podjęte działania nadzorcze.....	30
4.3.1. Prowadzenie listy firm audytorskich	30
4.3.2. System STREFA	31
4.3.3. Działania w zakresie wpisów i skreśleń biegłych rewidentów	32
4.3.4. Działania w zakresie postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na biegłych rewidentów	32
4.3.5. Działania w zakresie krajowych standardów wykonywania zawodu, krajowych standardów kontroli jakości i zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów.....	33
4.3.6. Działania w zakresie obowiązkowego doskonalenia zawodowego biegłych rewidentów.....	34
4.4. Współpraca międzynarodowa.....	35
4.5. Działalność informacyjna i edukacyjna.....	38
4.5.1. Spotkania z firmami audytorskimi.....	38
4.5.2. Konferencje	39
4.5.3. Komunikacja z podmiotami badanymi oraz innymi podmiotami zaangażowanymi	40

4.5.4. Strona internetowa	41
4.5.5. Współpraca z uczelniami i wymiarem sprawiedliwości	41
5. Gospodarka finansowa Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego	42
5.1. Przychody i koszty	42
5.2. Rozliczenie kwoty przekazanej PIBR przez Agencję	43
5.3. Działania w zakresie opłaty z tytułu nadzoru	44

Wykaz skrótów

Skrót	Rozwinięcie
Agencja, PANA	Polska Agencja Nadzoru Audytowego
EUNB	Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (ang. European Banking Authority)
EUNGiPW	Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ang. European Securities and Markets Authority)
EUNUiPPE	Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (ang. European Insurance and Occupational Pensions Authority)
IAASB	Rada Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej i Usług Atestacyjnych (ang. International Auditing and Assurance Standards Board)
IESBA	Rada Międzynarodowych Standardów Etycznych dla Księgowych (ang. International Ethics Standards Board For Accountants)
IFIAR	Międzynarodowe Forum Niezależnych Regulatorów Audytu (ang. International Forum of Independent Audit Regulators)
JZP	Jednostki zainteresowania publicznego
KEONA	Komitet Europejskich Organów Nadzoru Audytowego (ang. Committee of European Auditing Oversight Bodies)
Kk	Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz.U. 2021 poz. 2345)
KNA	Komisja Nadzoru Audytowego
KNF	Komisja Nadzoru Finansowego
Kpa	Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. 2021 poz. 735)
KRBR	Krajowa Rada Biegłych Rewidentów
KSB	Krajowe Standardy Badania

KSD	Krajowy Sąd Dyscyplinarny
KSKJ	Krajowe standardy kontroli jakości w brzmieniu Międzynarodowego Standardu Kontroli Jakości 1
nie-JZP	Podmioty niebędące jednostkami zainteresowania publicznego
ODZ	Obligatoryjne doskonalenie zawodowe biegłych rewidentów
PIBR	Polska Izba Biegłych Rewidentów
Rozporządzenie 2019/815	(UE) Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2019/815 z dnia 17 grudnia 2018 r. uzupełniającego dyrektywę 2004/109/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących specyfikacji jednolitego elektronicznego formatu raportowania (Dz.U.UE.L.2019.143.1 z dnia 2019.05.29)
Rozporządzenie nr 537/2014	UE Rozporządzenie UE nr 537/2014 ws. szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylające decyzję Komisji 2005/909/WE (Dz.U.UE.L.2014.158.77 z dnia 2014.05.27 ze zm.)
SKOK	Spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa
UE	Unia Europejska
Ustawa o rachunkowości	Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2021 r. poz. 217 ze zm.)
Ustawa o biegłych rewidentach lub Ustawa	Ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1415 ze zm.)

List Prezesa

Szanowni Państwo,

mam przyjemność zaprezentować Państwu sprawozdanie podsumowujące drugi rok działalności Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego.

Rok 2021 był kolejnym rokiem, w którym Agencja kontynuowała realizację nie tylko bieżących zadań ustawowych, ale również przejętych od swojego poprzednika (KNA) oraz od samorządu biegłych rewidentów (PIBR). Był to rok trudny, ale owocny. Mimo licznych przeszkód udało się zrealizować najważniejsze postawione przez nami zadania związane z realizacją nadzoru publicznego. Szczególnie pozytywnie oceniam fakt sprawnego przestawienia się, prawie w całości, na kontrole zdalne w firmach audytorskich. To, co mogło być krótką, tymczasową reakcją na wyzwania związane z czasem pandemii COVID-19 stało się fundamentem przygotowań na wyzwania związane z działaniem nadzoru w warunkach gospodarki cyfrowej. Nie mam wątpliwości, że będzie to procentować w przyszłości. W czasach, gdy wiele instytucji w innych krajach kontynuuje działalność nadzorczą w dotychczasowej, tradycyjnej formie, my potraktowaliśmy zagrożenia jako szansę na dokonanie zmian o charakterze systemowym. Agencja nie tylko zainicjowała wiele zmian w zakresie regulacji, ale również sama wdrożyła wiele rozwiązań nakierowanych na przyszłość. W tym kontekście w szczególności cieszy mnie rozszerzenie zakresu działań o charakterze proaktywnym, przeciwdziałających powstawaniu nieprawidłowości w funkcjonowaniu firm audytorskich i biegłych rewidentów. Niezmiernie ważne są również nasze działania z zakresu szeroko rozumianej komunikacji i edukacji rynkowej.

Analizując szczegółowo informacje zawarte w dalszej części sprawozdania należy pamiętać, że wiele zadań realizowanych przez Agencję z natury rzeczy rozciąga się na kilka okresów sprawozdawczych. Szczególnie widać to w zakresie możliwości wyciągania wniosków z kontroli w firmach audytorskich oraz związanych z tym postępowań administracyjnych i dyscyplinarnych.

Obszarem, który nadal jest przedmiotem naszej szczególnej pieczy jest intensyfikowanie współpracy i komunikacji z samorządem biegłych rewidentów oraz firmami audytorskimi. Efektem tego był przebiegający w 2021 roku proces doskonalenia i pełnego dostosowania do wymogów krajowych standardów wykonywania zawodu. Dzięki tym zabiegom w Polsce (jako w jednym z niewielu krajów w UE) został wydany standard do badania sprawozdań finansowych sporządzonych w standardzie ESEF. Odbyliśmy również liczne spotkania, konferencje i publikacje mające na celu identyfikację zagrożeń dla świadczenia usług na najwyższym poziomie zgodnie z interesem społecznym i dla jego obrony.

Działaniem Agencji istotnym dla rynku firm audytorskich, wpisującym się w transformację cyfrową, była również w 2021 roku kontynuacja wdrożenia i dalszy rozwój systemu STREFA. Ułatwia on komunikację pomiędzy Agencją a firmami audytorskimi, a także usprawnia monitoring i nadzór nad rynkiem audytu w Polsce.

Wsparciu działalności krajowej Agencji służyła dalsza aktywizacja działań w zakresie współpracy, budowania relacji i wymiany doświadczeń z organami nadzoru z innych państw. Mamy coraz większy udział w pracach najważniejszych światowych i europejskich organizacji zrzeszających te organy, m.in. IFIAR i KEONA. Wyrazem doceniania naszych wysiłków było przejęcie od grudnia 2021 roku kierownictwa w jednej z pięciu stałych podgrup w ramach KEONA.

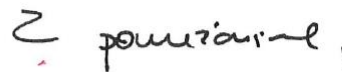

Nie umknęły naszej uwadze planowane zmiany dotyczące rozszerzenia w UE zakresu obowiązkowej sprawozdawczości niefinansowej ze szczególnym uwzględnieniem klimatu i społecznej odpowiedzialności. Oczekiwane objęcie nadzorem publicznym usług związanych z atestacją takich sprawozdań wiązać się musi z rozbudową określonych kompetencji po stronie Agencji. Przygotujemy się do tego uczestnicząc w pracach dwóch krajowych grup eksperckich oraz korzystając z wiedzy doświadczeń zdobytych w ramach prac KEONA poświęconych tej tematyce.

Na liście celów PANA jako zadanie o charakterze ciągłym jest również promocja najlepszych praktyk audytu oraz działania edukacyjne upowszechniające wiedzę o znaczeniu jakie dla gospodarki i jej

rozwoju ma zawód biegłego rewidenta. Zrozumienie, czym są sprawozdanie finansowe i sprawozdanie z badania oraz dlaczego ich wiarygodność jest tak doniosła dla prawidłowego rozwoju i bezpieczeństwa obrotu gospodarczego jest kluczowe w każdym nowoczesnym społeczeństwie. To od tej wiedzy w dużej mierze zależy możliwość świadomego uczestnictwa w procesach społeczno-gospodarczych i bezpiecznego korzystania z instrumentów finansowych oraz poziom ładu korporacyjnego. Dlatego też Agencja czuwa nad tym, aby firmy audytorskie i biegli rewidenci wykonujący w ich imieniu usługi rewizji finansowej, byli strażnikami interesu publicznego, przestrzegając prawa oraz zasad etyki zawodowej. Wynikami naszych działań były m.in. kampania informacyjna w mediach publicznych, aktywny udział w inicjatywie MF dotyczącej ułatwień w zdobywaniu kwalifikacji biegłych rewidentów, zainicjowanie współpracy z uczelniami wyższymi, liczne spotkania, konferencje i publikacje skierowane do użytkowników sprawozdań finansowych, studentów szkół i wszystkich zainteresowanych rewizją i sprawozdawczością finansową.

Nie byłoby realizacji zadań Agencji, gdyby nie udało się zgromadzić i utrzymać odpowiedniego zespołu ludzi, zapewnienia im możliwości rozwoju i narzędzi. Na rynku usług audytowych występuje znaczny niedobór pracowników o najwyższych kwalifikacjach. Nie jest możliwe funkcjonowanie skutecznego nadzoru publicznego nad coraz bardziej skomplikowanym rynkiem usług audytorskich bez odpowiednio dobranego zespołu pracowników o najwyższych kwalifikacjach merytorycznych i etycznych. Jest to obszar, w którym niestety nie udało nam się zrealizować wszystkich założonych celów rekrutacyjnych. Mimo ogromnej konkurencji wierzymy, że sprostamy wyzwaniu i uda nam się w najbliższym okresie przyciągnąć do naszego zespołu kolejne talenty.

Pomimo trudności wierzę, że nadzór nad rynkiem audytu w Polsce będzie nadal rozwijał się proaktywnie służąc wzmocnieniu bezpieczeństwa obrotu gospodarczego. Agencja jako organ nadzorczy będzie w dalszym ciągu budowała i umacniała swoją pozycję jako instytucja zaufania publicznego.

Marcin Obroniecki

Prezes
Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego

1. Wprowadzenie

Sprawozdawczość finansowa ma kluczowe znaczenie dla rozwoju gospodarczego, a same sprawozdania finansowe są coraz bardziej rozbudowane i trudne do czytania dla osób niezajmujących się tym zawodowo. Dlatego obecni i potencjalni inwestorzy, banki, dostawcy i inne strony polegają na pracy biegłych rewidentów i firm audytorskich decydując m.in. o zakupie akcji, udziałów, obligacji, udzieleniu kredytu czy dostarczając własne produkty lub usługi z odroczoną płatnością.

Prawidłowo sporządzone sprawozdania finansowe przedstawiają rzetelny i jasny obraz sytuacji finansowej, majątkowej oraz wyników prowadzonej działalności, co ma duże znaczenie zarówno z punktu widzenia analizowania przeszłości jak i przyszłości podmiotu. Są one wolne od istotnych zniekształceń spowodowanych celowym oszustwem lub przypadkowymi błędami. Dają również duży stopień pewności, że podatki i inne daniny publiczne zostały prawidłowo rozliczone a badana jednostka będzie kontynuować działalność w dającej się przewidzieć przyszłości. Zadaniem biegłych rewidentów działających w interesie publicznym jest sprawdzenie czy informacje przedstawiane przez kierowników jednostek są prawidłowe i czy użytkownicy zbadanych sprawozdań finansowych mogą na nich polegać. Błędy w tym obszarze mogą sprawić, że tysiące drobnych inwestorów zostanie wprowadzonych w błąd i straci swoje pieniądze.

PANA powstała w celu poprawy jakości i wiarygodności sprawozdawczości finansowej dla zwiększenia bezpieczeństwa obrotu gospodarczego i jego ochrony. Jako instytucja o statusie państwowej osoby prawnej, nadzorowana przez Ministra Finansów, sprawuje nadzór publiczny nad biegłymi rewidentami, firmami audytorskimi działającymi w Polsce i samorządem zawodowym biegłych rewidentów (Polska Izba Biegłych Rewidentów, PIBR). Składa się ona z dwóch organów – Prezesa Agencji oraz Rady Agencji, której zadaniem jest między innymi monitorowanie realizacji rocznego planu działania przez Agencję.

Niezależność PANA wiąże się z m.in. z umocowaniem działalności w ustawie i regulacjach EU oraz finansowaniem z opłat nałożonych na firmy audytorskie. PANA dba o prawidłowe przeprowadzenie przez biegłych rewidentów badań sprawozdań finansowych, usług atestacyjnych innych niż badanie ustawowe oraz usług pokrewnych.

Do głównych zasad, którymi kieruje się PANA w ramach realizacji swoich zadań, należą między innymi:

- ✓ działanie w interesie publicznym a nie partykularnym,
- ✓ utrzymywanie dialogu ze wszystkimi stronami zainteresowanymi podnoszeniem wiarygodności sprawozdań finansowych,
- ✓ prowadzenie działań w zakresie obowiązującego prawa i posługiwanie się wyłącznie narzędziami prawem przewidzianymi,
- ✓ dbanie o równe szanse i jasne warunki działania dla wszystkich biegłych rewidentów i firm audytorskich,
- ✓ dbanie o jawność i przejrzystość działania tam, gdzie to możliwe (przy zagwarantowaniu ochrony informacji objętych tajemnicą).

2. System nadzoru publicznego w Polsce

Opracowanie własne PANA

2.1. PANA

Polska Agencja Nadzoru Audytowego sprawuje nadzór publiczny nad biegłymi rewidentami, firmami audytorskimi działającymi w Polsce i samorządem zawodowym biegłych rewidentów. Działając w interesie publicznym Polska Agencja Nadzoru Audytowego dąży do zapewnienia najwyższej jakości i rzetelności badań sprawozdań finansowych oraz usług atestacyjnych innych niż badanie ustawowe i usługi pokrewne.

Opracowanie własne PANA

Organami Agencji są Prezes Agencji oraz Rada Agencji. Prezes Agencji wykonuje zadania Agencji, z wyłączeniem zadań zastrzeżonych przepisami ustawy dla Rady Agencji.

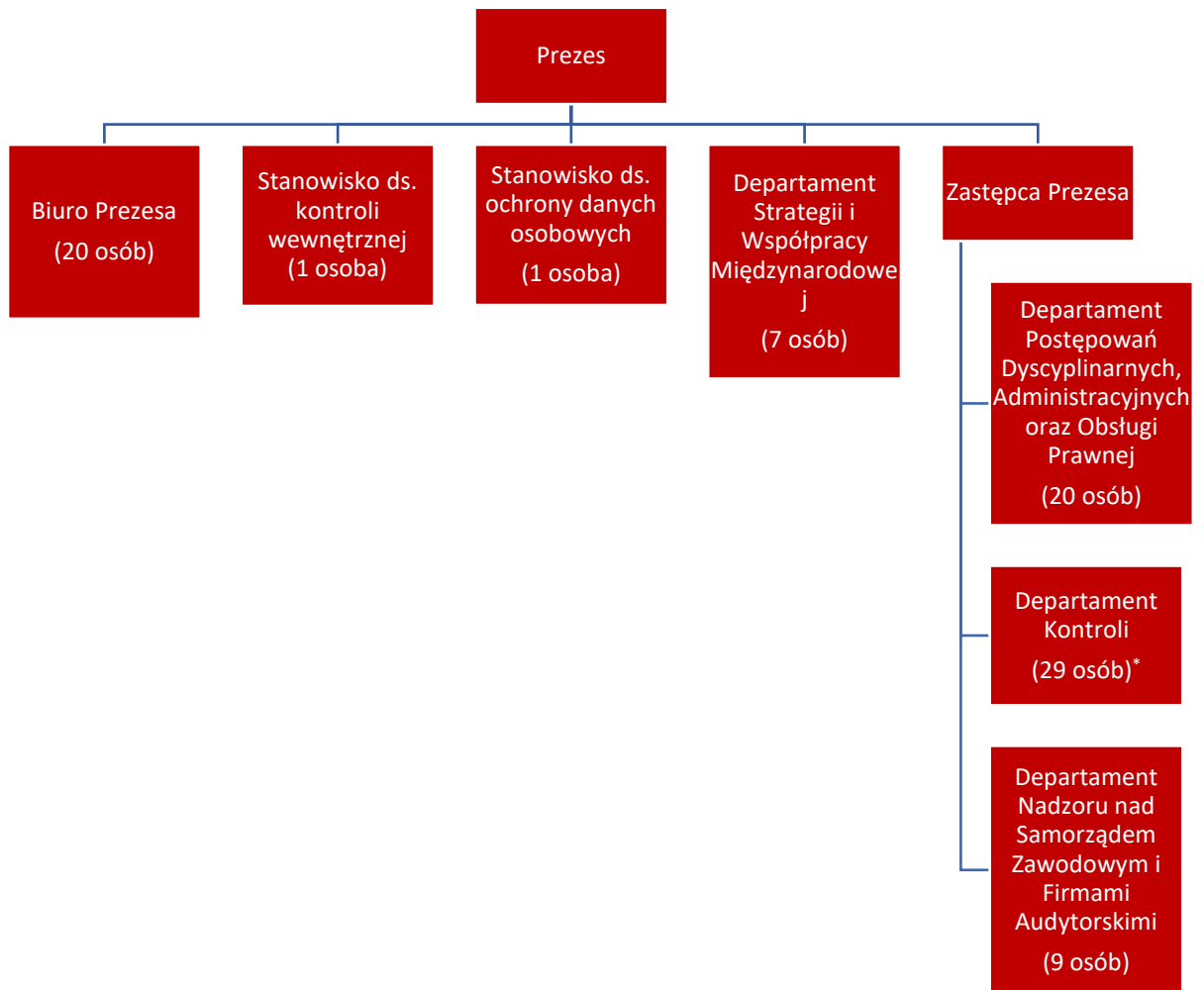
Skład Rady PANA

Prezes PANA
•Marcin Obroniecki
Zastępca Prezesa PANA
•Justyna Adamczyk
przedstawiciele ministra właściwego do spraw finansów publicznych;
•Aleksandra Ostapiuk •Katarzyna Przewalska
przedstawiciele Komisji Nadzoru Finansowego
•Paweł Rudolf (do 20 grudnia 2021 r.), •Marcin Mikołajczyk (od 20 grudnia 2021 r.) •Magdalena Wysocka
przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości
•Tomasz Janik
przedstawiciel PIBR rekomendowany przez KRBR
•Joanna Wielgórska-Leszczyńska
przedstawiciel organizacji pracodawców
•Piotr Kamiński
przedstawiciel Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A
•Jacek Fotek

Opracowanie własne PANA

W 2021 r. odbyło się 15 posiedzeń Rady Agencji. W trybie obiegowym miało ponadto miejsce 9 głosowań nad uchwałami Rady.

Struktura organizacyjna Agencji i zatrudnienie

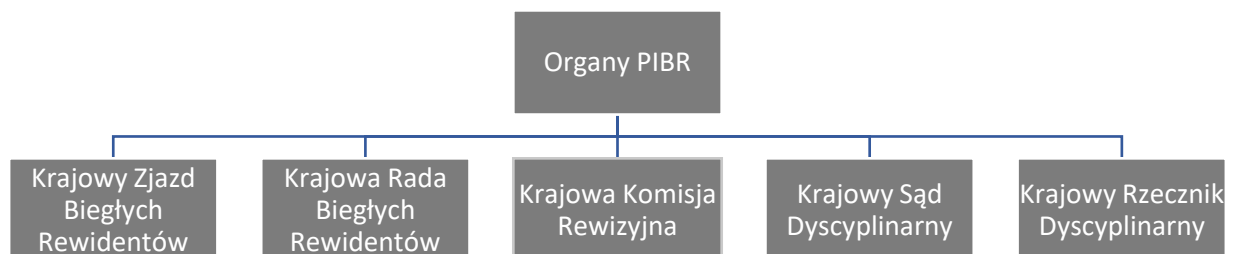

* *Departament Kontroli korzysta także z usług ekspertów, o jakich mowa w art. 109 ust. 1 ustawy o biegłych rewidentach.*

Opracowanie własne PANA

2.2. Polska Izba Biegłych Rewidentów

Polska Izba Biegłych Rewidentów jest samorządem zawodowym zrzeszającym wszystkich biegłych rewidentów w Polsce.

Opracowanie własne PANA

Nadzór PANA

Zadania PIBR

ustanawianie krajowych standardów wykonywania zawodu i krajowych standardów kontroli jakości oraz zasad etyki zawodowej

reprezentowanie członków oraz ochrona ich interesów zawodowych

kontrola wypełniania obowiązków z zakresu ODZ i prowadzenie związanych z tym postępowań dyscyplinarnych

wykonywanie zadań służących należytemu wykonywaniu zawodu biegłego rewidenta i przestrzeganiu zasad etyki zawodowej przez członków PIBR

współdziałanie w kształtowaniu zasad rachunkowości i rewizji finansowej

Opracowanie własne PANA na podstawie art. 25 ustawy o biegłych rewidentach

Sprawowanie nadzoru nad PIBR przez PANA odbywa się poprzez:

- zatwierdzanie uchwał organów PIBR dotyczących, w szczególności przyjmowania krajowych standardów wykonywania zawodu, krajowych standardów kontroli jakości i zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów, regulacji z zakresu obligatoryjnego doskonalenia zawodowego biegłych rewidentów, postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na biegłych rewidentów;
- zaskarżanie do sądu administracyjnego uchwał organów PIBR w przypadkach określonych w ustawie;
- analizowanie orzeczeń KRD i KSD w kontekście zasadności wnoszenia środków zaskarżenia w trybie art. 164 ust. 2 i art. 152a ustawy o biegłych rewidentach;
- rozpatrywanie odwołań od uchwał organów PIBR, do których mają zastosowanie przepisy Kpa.

Z informacją na temat działań organów PIBR oraz Komisji Egzaminacyjnej można zapoznać się w następujących miejscach:

- [Sprawozdanie z działalności Krajowej Rady Biegłych Rewidentów za 2021 r.](https://pana.gov.pl/wp-content/uploads/2022/05/Sprawozdanie-KRBR-za-2021-rok.pdf)¹
- [Sprawozdanie z działalności Krajowej Komisji Rewizyjnej za 2021 r.](https://pana.gov.pl/wp-content/uploads/2022/05/Sprawozdanie-KKR_2021.pdf)²
- [Sprawozdanie z działalności Krajowego Rzecznika Dyscyplinarnego za 2021 r.](https://pana.gov.pl/wp-content/uploads/2022/05/Sprawozdanie_KRD_za_2021.pdf)³
- [Sprawozdanie z działalności Krajowego Sądu Dyscyplinarnego za 2021 r.](https://pana.gov.pl/wp-content/uploads/2022/05/Sprawozdanie_KSD_za_2021.pdf)⁴
- [Sprawozdanie z działalności Komisji Egzaminacyjnej za 2021 r.](https://pana.gov.pl/wp-content/uploads/2022/05/Sprawozdanie-KE_2021.pdf)⁵

¹ <https://pana.gov.pl/wp-content/uploads/2022/05/Sprawozdanie-KRBR-za-2021-rok.pdf>

² https://pana.gov.pl/wp-content/uploads/2022/05/Sprawozdanie-KKR_2021.pdf

³ https://pana.gov.pl/wp-content/uploads/2022/05/Sprawozdanie_KRD_za_2021.pdf

⁴ https://pana.gov.pl/wp-content/uploads/2022/05/Sprawozdanie_KSD_za_2021.pdf

⁵ https://pana.gov.pl/wp-content/uploads/2022/05/Sprawozdanie-KE_2021.pdf

2.3. Komisja Nadzoru Finansowego

Polskie przepisy powierzają Komisji Nadzoru Finansowego część zadań związanych ze sprawowaniem nadzoru publicznego nad rynkiem firm audytorskich. KNF sprawuje nadzór publiczny nad stosowaniem przez JZP przepisów tytułu III rozporządzenia UE nr 537/2014 a także wykonuje zadania przewidziane dla właściwego organu, wskazane w art. 16 ust. 3 lit. f i art. 17 ust. 6 wyżej wymienionego rozporządzenia. Monitoruje również przestrzeganie przepisów dotyczących powołania, składu i funkcjonowania komitetu audytu, rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego lub kontrolnego w przypadku powierzenia im funkcji komitetu audytu.

*w odniesieniu do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014
Opracowanie własne PANA

Informacje na temat wykonywania przez KNF zadań przewidzianych w ustawie o biegłych rewidentach znajdują się w corocznych sprawozdaniach z działalności Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz Komisji Nadzoru Finansowego⁶.

⁶ https://www.knf.gov.pl/publikacje_i_opracowania/sprawozdania

2.4. Rynek audytorski w Polsce w liczbach

1364

tyle firm na koniec 2021 r. znajdowało się na liście firm audytorskich PANA

1288

sprawozdań rocznych złożonych w systemie teleinformatycznym STREFA*

*W zakresie obowiązku sprawozdawczego, o którym mowa w art. 51 ustawy o biegłych rewidentach. Stan na dzień 12 kwietnia 2022

5238

liczba biegłych rewidentów w Polsce

2745

biegłych rewidentów deklaruje wykonywanie zawodu

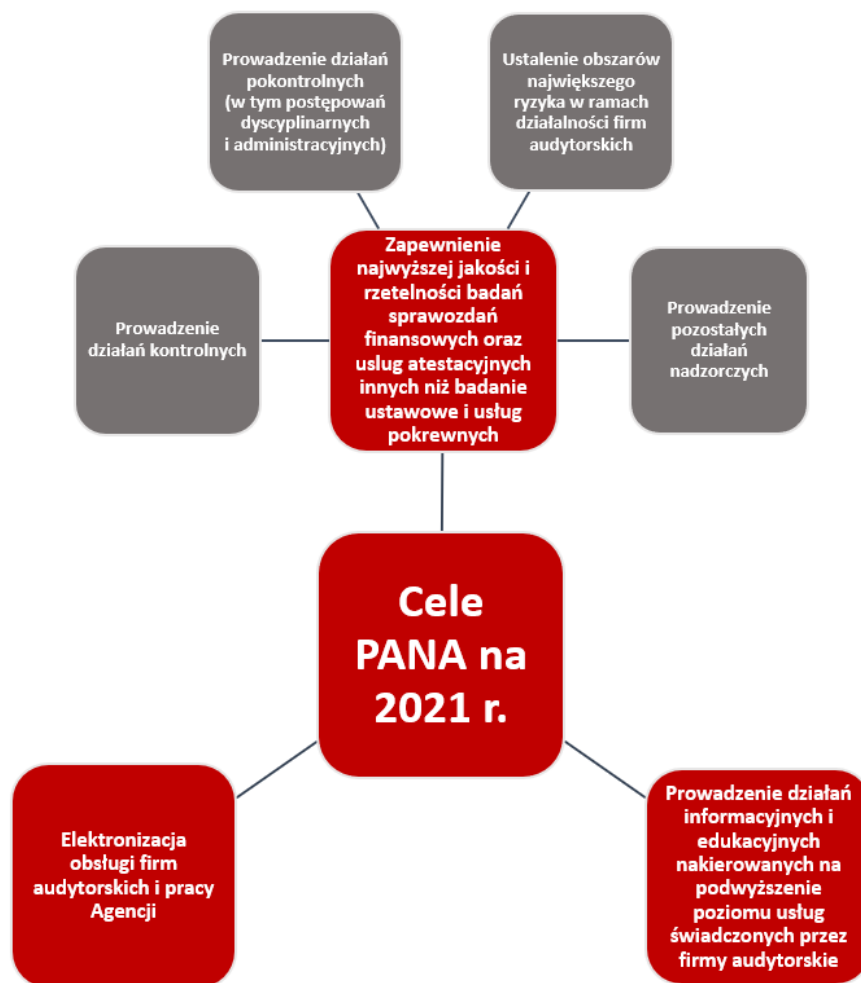
Stan na dzień 31 grudnia 2021 r.

Szerszy opis zagadnienia znajduje się w [opracowaniu PANA⁷](#).

---

⁷ <https://pana.gov.pl/komentarze-i-opracowania/uslugi-firm-audytorskich-w-2021-roku-analiza-na-podstawie-sprawozdan-rocznych/>

3. Realizacja przez PANA zadań wynikających z rocznego planu działania na 2021 r.

Opracowanie własne PANA na podstawie Planu Działania Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego na rok 2021 przyjętego 30 grudnia 2020 r. w uchwale Rady Agencji nr 31/I/2020.

Realizacja celów przyczyniła się do osiągnięcia następujących rezultatów:

Cel	Rezultat
Ustalenie obszarów największego ryzyka w ramach działalności firm audytorskich	Został przygotowany plan kontroli na okres od 1 lipca 2021 r. do 30 czerwca 2022 r., w oparciu o przeprowadzoną analizę ryzyka.
Prowadzenie działań kontrolnych	W 2021 roku została zakończona realizacja wykonania planów kontroli (uchwalonych a niezrealizowanych) przez Komisję Nadzoru Audytowego na okres 2018/2019, 2019/2020 oraz pierwsze półrocze 2020 roku w zakresie dotyczącym badań ustawowych jednostek innych niż JZP, a także w zakresie usług atestacyjnych innych niż badania ustawowe lub usługi pokrewne. Oprócz tych planów została zakończona realizacja planu kontroli 2020/2021 w odniesieniu do JZP oraz w blisko 70% w odniesieniu do jednostek innych niż JZP. Rozpoczęto realizację planu kontroli 2021/2022 oraz kontroli tematycznych. Agencja realizowała również kontrole doraźne. W 2021 nastąpiło powiększenie grona kontrolerów oraz ekspertów.

Prowadzenie działań pokontrolnych	Agencja kontrolowała wykonanie zaleceń pokontrolnych oraz wszczyniała postępowania wynikające ze wskazań kontroli. Agencja przekazywała informacje pokontrolne w formie publikacji celem zapewnienia możliwości ich efektywnego wykorzystania w działaniach Agencji oraz firm audytorskich.
Prowadzenie pozostałych działań nadzorczych	Agencja nadzorowała tematykę obligatoryjnego doskonalenia zawodowego biegłych rewidentów oraz przekazywała informacje pokontrolne wspierające programowanie szkoleń. Agencja nadzorowała ustanowienie krajowych standardów wykonywania zawodu (np. standard ESEF) i krajowych standardów kontroli jakości oraz zasad etyki zawodowej. Agencja podejmowała działania celem usprawnienia i rozwijania współpracy z PIBR oraz podniesienia efektywności wykorzystania informacji o działalności firm audytorskich.
Elektronizacja obsługi firm audytorskich i pracy Agencji	Wdrażanie i rozwijanie narzędzi komunikacji elektronicznej, w tym na potrzeby sprawozdawczości firm audytorskich, oraz elektronizacja postępowań i kontroli; podniesienie poziomu cyfryzacji działalności Agencji.
Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych nakierowanych na podwyższenie poziomu usług świadczonych przez firmy audytorskie	Agencja prowadziła działania, których celem było poszerzenie wiedzy obywateli i przedsiębiorców na temat znaczenia dla bezpieczeństwa obrotu gospodarczego badań sprawozdań finansowych oraz innych usług świadczonych przez firmy audytorskie. Działania obejmowały organizację konferencji, uczestnictwo w konferencjach innych podmiotów, publikacje i wywiady. Wspomniane działania podnoszą świadomość dotyczącą funkcjonowania rynku biegłych rewidentów i firm audytorskich.

3.1. Wpływ pandemii na działania PANA oraz jej skutki

W 2021 r. w związku z trwającym na terenie całego kraju stanem epidemii COVID-19, PANA wykonywała swoje zadania głównie w formie zdalnej. Oprócz już wcześniejszych zmian w prowadzeniu kontroli zdalnych oraz elektronizacji komunikacji z firmami audytorskimi wpłynęło to również na:

- przeprowadzanie czynności procesowych z udziałem stron w prowadzonych postępowaniach administracyjnych w warunkach podwyższonych standardów sanitarnych (rozprawy administracyjne i przesłuchania świadków);
- przygotowanie odpowiednich przestrzeni w siedzibie Agencji, która umożliwia przeprowadzenie czynności w sposób zdalny z zachowaniem odpowiednich wymogów sanitarnych na miejscu;
- udostępnianie (w formie informacji publicznej) poszczególnych dokumentów bądź akt postępowań administracyjnych również za pomocą środków komunikacji elektronicznej (poczty e-mail, odpowiedniego oprogramowania informatycznego oraz zewnętrznych nośników danych);
- rekomendację dla stron w postępowaniach dyscyplinarnych do składania wyjaśnień na piśmie.

8 grudnia 2021 r. weszła w życie ustawa z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 2106), która wprowadziła zmiany do ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, między innymi w zakresie ustanowienia, że kontrole w firmach audytorskich odbywają się zdalnie.

Pomimo tego, że do grudnia 2021 nie była to forma obowiązkowa to 97% firm audytorskich kontrolowanych przez PANA akceptowało kontrolę zdalną.

4. Realizacja zadań ustawowych przez PANA w 2021 r.

PANA jako organ nadzoru posiada szereg narzędzi, pozwalających na realizację zadań ustawowych, do których należą między innymi działania służące prawidłowemu funkcjonowaniu rynku biegłych rewidentów i firm audytorskich (art. 90 ust. 1 pkt 15a) ustawy o biegłych rewidentach).

Nadzór, który PANA sprawuje nad rynkiem firm audytorskich przyczynia się do ciągłego doskonalenia jakości audytu w Polsce, co samo w sobie jest celem strategicznym Agencji. Cel ten jest realizowany nie tylko poprzez wykrywanie nieprawidłowości w badaniach sprawozdań finansowych, ale także poprzez zapobieganie ich występowaniu.

4.1. Działania kontrolne

Jedynym z zadań Agencji w ramach funkcjonowania systemu zapewniania jakości działania firm audytorskich są prowadzone działania kontrolne. Podejście PANA do działań kontrolnych oparte jest o analizę ryzyka prowadzoną systematycznie przez Agencję. Analiza ryzyka pozwala na selekcję obszarów największego ryzyka. Po wyznaczeniu takich obszarów w ramach konkretnych firm audytorskich weryfikowane jest, na ile wewnętrzne systemy kontroli jakości poszczególnych firm audytorskich są w stanie zapewnić najwyższą jakość usług (ze szczególnym uwzględnieniem badań sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych) świadczonych przez podmioty nadzorowane przez PANA. Podczas kontroli testowane jest na poszczególnych aktach badania (lub dokumentacjach wykonanych zleceń) czy zaprojektowany wewnętrzny system kontroli jakości był w stanie spełnić wysokie jakościowe wymogi stojące przed firmami audytorskimi i biegłymi rewidentami.

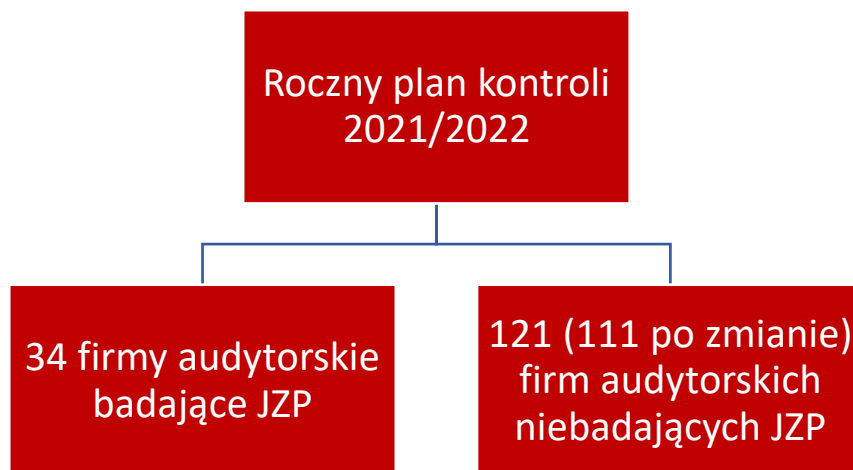
W efekcie przeprowadzonych kontroli powstały publikacje wskazujące na konieczność korekty zauważonych nieprawidłowości⁸. Informacje o szczególnie istotnych zagadnieniach były również przekazywane podczas wystąpień na konferencjach przyczyniając się do upublicznienia dobrych praktyk.

4.1.1. Ustalenie obszarów największego ryzyka w ramach działalności firm audytorskich

W 2021 r. Agencja we współpracy z Komisją Nadzoru Finansowego oraz Giełdą Papierów Wartościowych zbudowała bazę podmiotów o szczególnym znaczeniu dla stabilności rynku i bezpieczeństwa obrotu gospodarczego. Podmioty te to m.in. emitenci papierów na rynku podstawowym czy alternatywnym, banki komercyjne, banki spółdzielcze, fundusze inwestycyjne, krajowe instytucje płatnicze. Dzięki stałemu gromadzeniu informacji dostępnych publicznie (w tym informacji pojawiających się w publikacjach medialnych), analizie baz wewnętrznych PANA, analizie sprawozdań rocznych sporządzanych przez firmy audytorskie Agencja ustaliła kolejny roczny plan kontroli 2021/2022.

---

⁸ <https://pana.gov.pl/komentarze-i-opracowania/wymogi-dokumentowania-badania-sprawozdan-finansowych-wybrane-elementy-w-kontekście-przeprowadzonych-kontroli/>

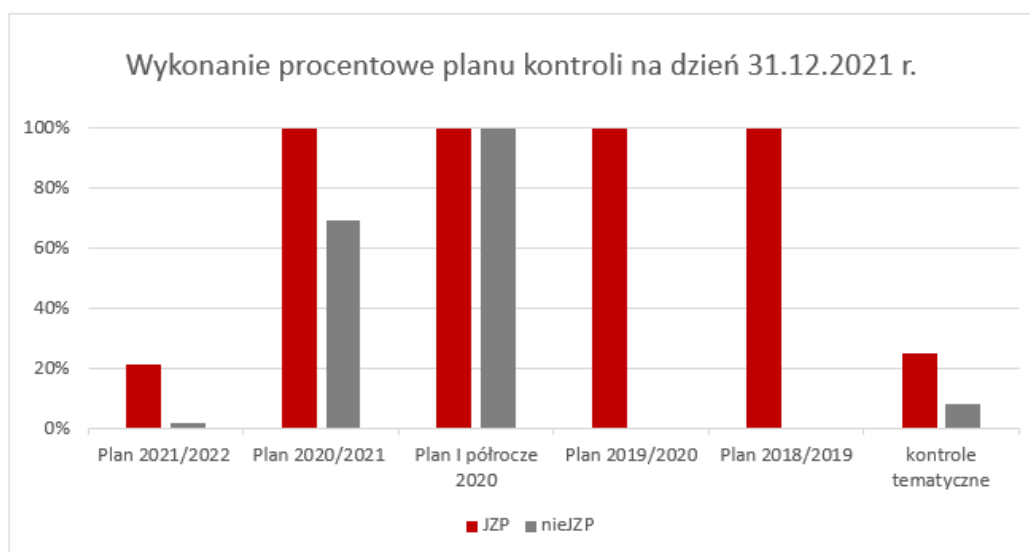

Opracowanie własne PANA

Agencja analizowała również szczególne ryzyka wynikające ze znaczących inwestycji na zorganizowanych rynkach akcji prowadzonych poza rynkiem regulowanym w formule alternatywnego obrotu. Wyniki kontroli wskazywały jednocześnie wyraźnie na istniejące nieprawidłowości w badaniach sprawozdań finansowych tych podmiotów. W związku z tym Agencja podjęła decyzję o przeprowadzeniu kontroli tematycznych w odniesieniu do 20 firm audytorskich badających podmioty notowane na zorganizowanych rynkach akcji prowadzonych poza rynkiem regulowanym w formule alternatywnego obrotu. W tym celu Agencja przygotowała listę zagadnień do zweryfikowania oraz rozpoczęła kontrole tematyczne w październiku 2021. Zakończenie kontroli tematycznych planowane jest na czerwiec 2022 r.

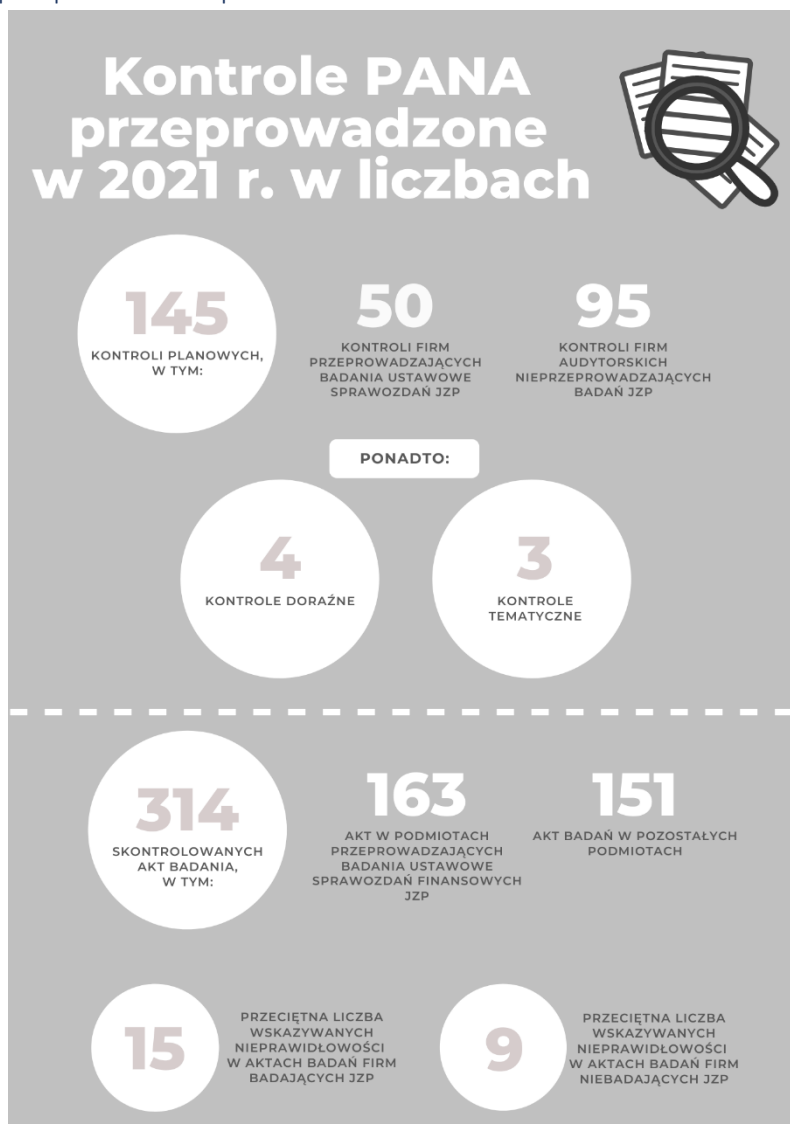
W 2021 roku Polska Agencja Nadzoru Audytowego kontynuowała realizację planów kontroli uchwalonych (niezrealizowanych) przez Komisję Nadzoru Audytowego na okres 2018/2019, 2019/2020 oraz pierwsze półrocze 2020 roku w zakresie dotyczącym badań ustawowych jednostek innych niż JZP, a także w zakresie usług atestacyjnych innych niż badania ustawowe lub usług pokrewnych. Oprócz tych planów Agencja kontynuowała również realizację rocznego planu kontroli 2020/2021 zatwierdzonego przez Radę PANA oraz rozpoczęła realizację planu kontroli 2021/2022 oraz kontroli tematycznych. Agencja realizowała również kontrole doraźne.

4.1.2. Realizacja planów kontroli

Opracowanie własne PANA

4.1.3. Kontrole przeprowadzone przez PANA

Opracowanie własne PANA

Doskonalenie jakości audytu w Polsce odbywa się zarówno poprzez wykrywanie i (w zależności od wagi naruszenia) sankcjonowanie nieprawidłowości, ale również poprzez zapobieganie ich występowaniu.

W zakresie kontroli prowadzonych przez PANA w 2021 r. można wyszczególnić następujące praktyki, które przyczyniły się do doskonalenia jakości audytu w Polsce:

1. **Rozwój zespołu kontrolerów.** Agencja w 2021 r. prowadziła działania na rzecz rozwoju kompetencji merytorycznych i społecznych wśród zespołu kontrolerów. Przykładem jest utworzona w PANA **Akademia Kontrolera**, gdzie pracujący w Agencji biegli rewidenci, którzy chcą zostać w przyszłości kontrolerami, pod mentorskim nadzorem starszych kontrolerów, nabywają odpowiednie umiejętności.
2. **Rozwój procedur kontroli.** W lutym 2021 r. wprowadzona została druga wersja *Polityk i procedur przeprowadzania kontroli*. W dokumencie:
  - zostały dodane opisy sposobu grupowania informacji w czasie kontroli;

- zostały dodane zmienione wzorce załączników ze szczególnym uwzględnieniem wzorca raportu z kontroli, dzięki czemu firma audytorska może dzielić się wynikami kontroli wskazanymi w części pierwszej np. z komitetami audytu czy też radami nadzorczymi;
- została wyodrębniona wyspecjalizowana procedura informowania odpowiednich organów o okolicznościach, mogących wskazywać na niezgodne z prawem działania, które zostały zidentyfikowane w trakcie przeprowadzania kontroli.

W efekcie prowadzonych kontroli oraz zidentyfikowanych ryzyk w trakcie kontroli konieczne okazało się odmienne podejście do projektowania planów kontroli i wyodrębnienie kilku dodatkowych planów kontroli. Takie podejście pozwala na budowanie wyspecjalizowanych zespołów i procedur kontroli w odniesieniu do firm badających podmioty finansowe (w tym banki spółdzielcze i SKOK-i), zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji oraz w odniesieniu do firm badających podmioty działające na podstawie ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi.

Ze względu na fakt wprowadzenia zmian w *ustawie z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym* oraz nabyte doświadczenie zoptymalizowano załączniki wypełniane tak przez firmy audytorskie jak i kontrolerów. Przełożyło się to na ponowne zaktualizowanie w grudniu 2021 r. *Polityk i procedur przeprowadzania kontroli*. Kluczowe zmiany w nowej wersji to:

- uwzględnienie zmiany ustawy w zakresie kontroli zdalnych i legitymacji służbowych,
- wyodrębnienie innych planów kontroli,
- aktualizacja szablonów załączników.

3. **Koncentracja na ryzykach.** Przeprowadzona analiza sprawozdań rocznych składanych przez firmy audytorskie do PANA po raz pierwszy w formie elektronicznej. Analiza wyników kontroli skutkowałą podjęciem decyzji o wyodrębnieniu planów kontroli dla badań podmiotów o szczególnym ryzyku. Ponadto skoncentrowano się na kontrolach w odniesieniu do badań nietypowych dla danej firmy audytorskiej, badań o niskiej pracochłonności działań wykonywanych przez biegłego rewidenta. Ze względu na niezwykle duże zagrożenie związane ze znacząco zwiększonymi obrotami na rynkach nieregulowanych oraz w reakcji na nieprawidłowości zauważone w badaniach rozpoczęto również prowadzenie kontroli tematycznej w odniesieniu do usług świadczonych na rzecz podmiotów notowanych na zorganizowanych rynkach akcji prowadzonych poza rynkiem regulowanym w formule alternatywnego obrotu.

4. **Rozpoczęcie identyfikacji możliwych do wykonania analiz automatycznych bazujących na posiadanych przez Agencję danych.** Analiza sprawozdań rocznych składanych przez firmy audytorskie dostarczyła pierwszych danych, które w kolejnych latach mogą przyczynić się do automatyzacji pewnych elementów kontroli. Jako pierwsze elementy, mogące w przyszłości podlegać analizie automatycznie, wskazano limity koncentracji opisane w art. 70 ustawy o biegłych rewidentach. Kolejnym elementem, który może w przyszłości zostać analizowany automatycznie jest prawidłowość sprawozdań rocznych. W 2021 r. sprawozdania roczne

zostały sprawdzone w zakresie zgodności z ewidencją JZP oraz sprawozdań z badania spółek akcyjnych. Po uzyskaniu rozszerzonego dostępu do danych Agencja będzie dążyła do zautomatyzowania tego procesu w szerszym zakresie.

5. **Komunikowanie „dobrych praktyk”.** Agencja w protokołach kontroli formułuje szczegółowe uwagi dotyczące prawidłowości procedur wykonywanych przez biegłych rewidentów. Dzięki analizie protokołów kontroli oraz sprawozdań rocznych firm audytorskich możliwe było udostępnienie na stronie internetowej PANA oraz w miesięczniku *Rachunkowość* publikacji na temat dobrych praktyk.
6. **Komunikacja z podmiotami badanymi oraz innymi podmiotami zaangażowanymi podczas badania.** Agencja uczestniczyła w konferencjach i seminariach prezentując informacje dotyczące problemów zidentyfikowanych w kontrolach.

PANA na bieżąco prowadzi działalność analityczną. Monitorowany jest zarówno rynek firm audytorskich, jak i otoczenie mikro i makroekonomiczne. Oprócz wniosków wpływających bezpośrednio na realizację kontroli Agencja wskazała dodatkowe zagadnienia, które wynikają z analiz przeprowadzonych w 2021 r. to:

- zbyt mała liczba badań sprawozdań finansowych spółek akcyjnych w stosunku do liczby zarejestrowanych i aktywnych spółek akcyjnych,
- istniejące znaczące ryzyka w odniesieniu do niektórych grup podmiotów co wskazuje zdaniem Agencji na konieczność rozszerzenia katalogu JZP celem objęcia ściślejszym nadzorem przez odpowiednie organy,
- specyficzne ryzyka związane z problemem kredytów frankowych w powiązaniu z implementacją MSSF9 oraz w związku z zapowiedzianą ściślejszą kontrolą ujawnień z tego tytułu przez ESMA.

4.1.4. Zbiorcza informacja o ustaleniach i wnioskach z przeprowadzonych kontroli w firmach audytorskich

Agencja w 2021 r. przeprowadziła analizę 106 protokołów kontroli oraz sprawozdań rocznych firm audytorskich dzięki czemu powstał szereg publikacji udostępnionych na stronie PANA.

Główne nieprawidłowości o odniesieniu do funkcjonowania systemu wewnętrznej kontroli jakości w przypadku:

- firm należących do sieci międzynarodowych to słabe dopasowanie do warunków polskich oraz polskiej ustawy o biegłych rewidentach.
- firm badających JZP, ale nienależących do międzynarodowych sieci to przede wszystkim brak prawidłowego monitoringu, inspekcji oraz kontroli jakości zlecenia.
- pozostałych firm audytorskich (szczególnie mikro) głównym problemem to przede wszystkim brak współpracy z innymi biegłymi rewidentami, która to praktyka pozwoliłaby im podnieść jakość poprzez lepszy monitoring, kontrolę jakości zleceń czy też konsultacje.
- wszystkich firm w kontekście poziomu systemu kontroli jakości jest prawidłowe określanie pracochłonności zleceń.

Szerszy opis wniosków w tym zakresie znajduje się w opracowaniu dotyczącym [nieprawidłowości w działaniu systemów kontroli jakości](#)⁹.

W odniesieniu do dokumentacji badania sprawozdań finansowych najczęstszymi problemami są poprawna identyfikacja i oszacowanie ryzyka istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem czy błędem oraz zgromadzenie wystarczających i odpowiednich dowodów badania. Szerszy opis znajduje się w opracowaniu dotyczącym [nieprawidłowości w dokumentowaniu badań sprawozdań finansowych](#)¹⁰.

Dodatkowym istotnym problemem zauważonym w kontrolowanych aktach badania, zarówno sprawozdań finansowych jak i skonsolidowanych sprawozdań finansowych, były nieprawidłowości w trakcie badania szacunków dotyczące:

- badania wpływu zdarzeń po dniu bilansowym na prawidłowość szacunku,
- sprawdzenia źródeł danych, na podstawie których kierownictwo ustaliło wartość szacunków,
- niespójności zastosowanych modeli do wyceny wartości godziwej oraz założeń związanych z modelami,
- nieprawidłowej oceny racjonalności szacunków oraz ich zniekształceń,
- niewłaściwego udokumentowania podstawy sformułowanych wniosków przez BR,
- nieprawidłowości w udokumentowaniu oznak możliwej stronniczości kierownictwa w odniesieniu do szacunków.

Szerszy opis znajduje się w opracowaniu dotyczącym [nieprawidłowości w zakresie dokumentowania badania szacunków wartości godziwej](#)¹¹.

W przypadku dokumentacji badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego główne nieprawidłowości dotyczyły udokumentowania czynności przez biegłego rewidenta następujących zagadnień:

- poznania grupy kapitałowej (w tym identyfikacji części składowych grupy),
- zrozumienia procesu konsolidacji,
- procedury sprawdzenia, czy dane jednostek objętych konsolidacją ujęte są w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zgodnie z takimi samymi zasadami rachunkowości opracowanymi przez jednostkę dominującą,
- sprawdzenia, czy dane jednostek objętych konsolidacją zostały wprowadzone do arkuszy konsolidacyjnych,
- sprawdzenia kompletności i prawidłowości ustalenia korekt i wyłączeń konsolidacyjnych,
- sprawdzenia kompletności i prawidłowości wprowadzenia do sumy poszczególnych elementów sprawozdań finansowych jednostek objętych konsolidacją korekt i wyłączeń konsolidacyjnych.

---

⁹ <https://pana.gov.pl/komentarze-i-opracowania/podsumowanie-kontroli-przeprowadzonych-przez-pana-do-konca-czerwca-2021-r-wybrane-zagadnienia/>

¹⁰ <https://pana.gov.pl/komentarze-i-opracowania/podsumowanie-kontroli-przeprowadzonych-przez-pana-do-konca-czerwca-2021-r-wybrane-zagadnienia/>

¹¹ <https://pana.gov.pl/komentarze-i-opracowania/podsumowanie-kontroli-rozpoczetych-przez-pana-do-konca-czerwca-2021-r-w-odniesieniu-do-szacunkow-w-wartosci-godziwej-2/>

Szerszy opis znajduje się w opracowaniu dotyczącym nieprawidłowości w zakresie dokumentowania badania [skonsolidowanych sprawozdań finansowych](#)¹².

Agencja udostępniła również szczegółowe statystyki (wraz ze wskazaniem poszczególnych standardów i ich paragrafów) Centrum Edukacji PIBR po to, aby zostały one wykorzystane w opracowaniu materiałów szkoleniowych oraz podczas szkoleń dla biegłych rewidentów. Agencja uczestniczyła również w ogólnopolskich oraz regionalnych konferencjach dla biegłych rewidentów, podczas których były omawiane wyniki kontroli.

4.1.5. Monitoring wykonania zaleceń pokontrolnych

Podczas kontroli planowych przeprowadzanych przez PANA weryfikowana była realizacja zaleceń poprzednich kontroli oraz w przypadku braku wykonania zaleceń kontroli w pojedynczych przypadkach wskazywana była konieczność przeprowadzenia postępowania administracyjnego w związku z brakiem wykonania zaleceń z poprzedniej kontroli.

Opracowanie własne PANA

¹² <https://pana.gov.pl/komentarze-i-opracowania/podsumowanie-kontroli-rozpoczetych-przez-pana-do-konca-czerwca-2021-r-w-odniesieniu-do-badania-sprawozdan-skonsolidowanych-wybrane-zagadnienia/>

4.2. Postępowania administracyjne wobec firm audytorskich i dochodzenia dyscyplinarne wobec biegłych rewidentów

W efekcie zidentyfikowanych przez Agencję nieprawidłowości mogą być wszczynane postępowania administracyjne wobec firm audytorskich oraz dochodzenia dyscyplinarne wobec biegłych rewidentów w odniesieniu do nieprawidłowości w związku z wykonanymi usługami.

Postępowania administracyjne mogą prowadzić do nakładania na firmy audytorskie kar administracyjnych. Za delikty administracyjne opisane w art. 182 ustawy o biegłych rewidentach Agencja nakłada na firmy audytorskie kary, o których mowa w art. 183 tej ustawy. Kary te mają charakter represyjno-wychowawczy i są nakładane w celu zachowania oraz przestrzegania obowiązującego porządku prawnego. Mają zatem na celu zapobieganie występowaniu naruszeń w przyszłości, stanowiąc odczuwalną dolegliwość w reakcji na naruszenie.

Podjęcie prawidłowej decyzji o wymierzeniu kary adekwatnej do popełnionych naruszeń, wymaga zindywidualizowania okoliczności decydujących o podstawach i zakresie odpowiedzialności podmiotu podlegającego ukaraniu. Odbywa się to poprzez dostosowanie wymierzonej dolegliwości (sankcji) do konkretnych okoliczności indywidualnego przypadku. Agencja przy orzekaniu kar kieruje się właściwymi (ustawowymi) przesłankami wymiaru kary, umożliwiającymi dokonanie prawidłowego doboru rodzaju kary, a w przypadku wyboru kary podlegającej wymiarowaniu – także jej wymiaru. Przepisy Ustawy nie wiążą poszczególnych rodzajów kary z konkretnymi typami deliktów administracyjnych. Oznacza to, że ustawodawca pozostawił Organowi szeroką swobodę co do wyboru kary i jej wymiaru. Kara administracyjna musi być proporcjonalna do naruszeń i adekwatna do zawinienia.

Najistotniejszym kryterium wyboru rodzaju kary i jej wymiaru jest waga naruszenia. Ocena wagi naruszenia następuje w kontekście potrzeby ochrony ważnego interesu publicznego. Nie ulega wątpliwości, że pewność i bezpieczeństwo obrotu gospodarczego, w tym prawidłowość zapewnień co do stanu ekonomicznego i finansowego jednostek, w szczególności w odniesieniu do JZP, stanowi ważny interes publiczny, uzasadniający przypisanie mu najwyższego priorytetu ochrony prawnej. Naruszenia godzące w pewność i bezpieczeństwo obrotu Agencja uznaje zatem za najcięższe. Gradacja wagi naruszeń dokonywana jest z uwzględnieniem ich doniosłości materialnej. Najniższa waga przypisywana jest pojedynczym naruszeniom o charakterze formalnym.

Dla wyboru rodzaju i wymiaru kary znaczenie ma także skala naruszeń. Nawet naruszenia o charakterze wyłącznie formalnym mogą prowadzić do zastosowania dolegliwej sankcji, jeżeli ich nasilenie (liczba, częstotliwość występowania, czy czas ich trwania) są znaczące. Duża liczba naruszeń, wysoka częstotliwość ich występowania oraz długotrwałość utrzymywania się wskazują bowiem na niewłaściwe podejście do wykonywania swoich obowiązków przez firmę audytorską.

Funkcje podobne do kar administracyjnych nakładanych w postępowaniu administracyjnym mają kary dyscyplinarne, które mogą być nakładane na biegłych rewidentów przez sądy powszechne w postępowaniu dyscyplinarnym. Formułując wnioski do sądów o orzeczenie kar dyscyplinarnych Agencja kieruje się podobnymi względami jak w przypadku nakładania kar administracyjnych.

Przy wyborze rodzaju kary administracyjnej lub wnioskowaniu o orzeczenie kary dyscyplinarnej Agencja kieruje się także wpływem naruszeń, których dopuściła się odpowiednio firma audytorska lub biegły rewident na postrzeganie i reputację firm audytorskich i zaufanie do zawodu biegłego rewidenta. Naruszenia takie mogą bowiem wyrządzać szkodę, niekiedy bardzo poważną, wizerunkowi firmy audytorskiej jako podmiotu systemowo uprawnionego do wykonywania czynności rewizji finansowej, do wydawania zapewnień o bardzo istotnym znaczeniu dla obrotu gospodarczego.

Skutkiem wadliwego działania firmy audytorskiej lub biegłego rewidenta uszczerbku może doznać również wizerunek osób wykonujących zawód biegłego rewidenta - osób które powinny cieszyć się nieposzlakowaną opinią i najwyższym zaufaniem społecznym. Naruszenia bardzo istotne, powodujące konsekwencje w obrocie gospodarczym mogą być postrzegane jako godzące w zaufanie do rewizji finansowej i podrywające zaufanie w obrocie gospodarczym.

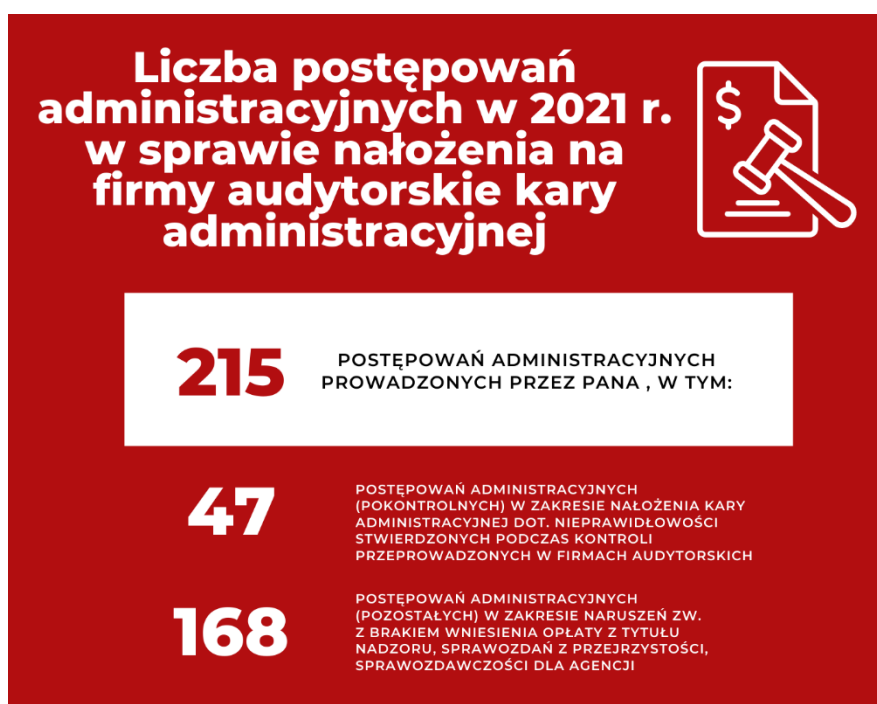
Opracowanie własne PANA

4.2.1. Działania w zakresie postępowań administracyjnych wobec firm audytorskich

Zarówno postępowania administracyjne pokontrolne jak i pozostałe postępowania administracyjne były prowadzone w związku z popełnionymi przez firmy audytorskie naruszeniami, które zostały wskazane w art. 182 ust. 1 ustawy.

Prowadzone przez Agencję postępowania pokontrolne zazwyczaj dotyczą od kilku do kilkunastu naruszeń, których dopuściła się firma audytorska. Sporadycznie zdarza się, że pokontrolne postępowanie administracyjne dotyczy tylko jednego naruszenia. Prowadzone postępowania pokontrolne charakteryzują się dużym stopniem złożoności, związanym z opisanymi w protokołach stanami faktycznymi i prawnymi.

Agencja prowadziła także postępowania w zakresie naruszeń dotyczących: braku wnoszenia opłat z tytułu nadzoru lub jej rozliczenia, braku składania sprawozdań rocznych przez firmy audytorskie, m.in. braku sporządzania, publikowania i aktualizowania sprawozdania z przejrzystości oraz informowania Agencji o publikacji sprawozdania z przejrzystości.

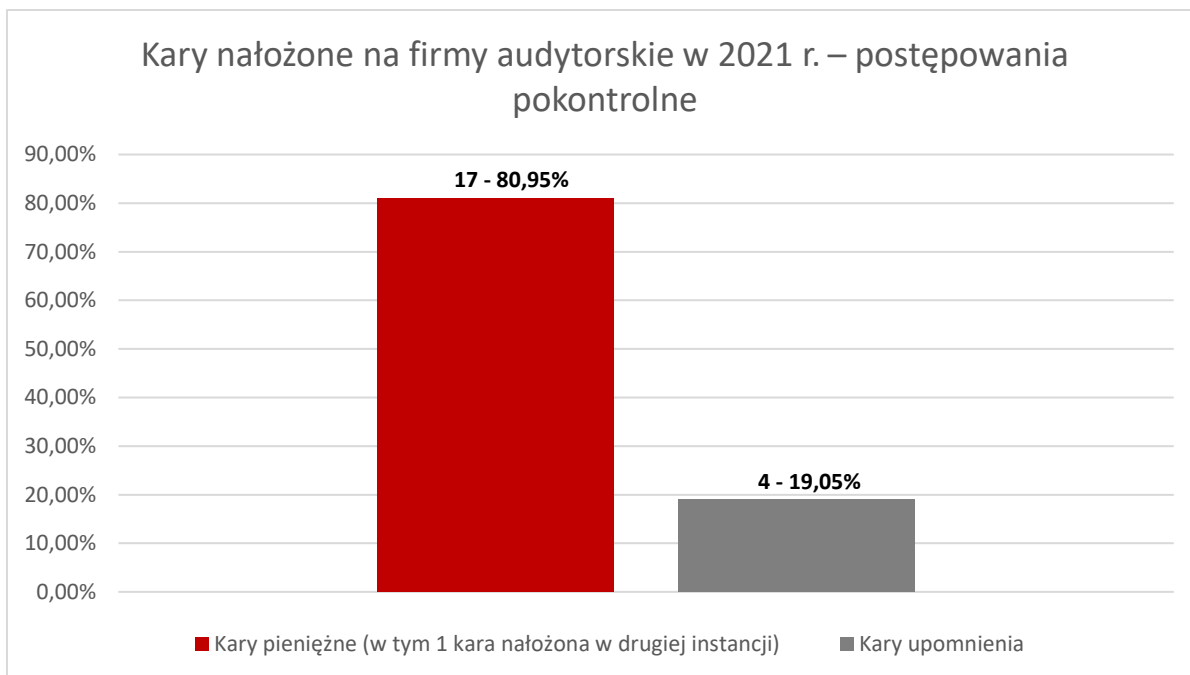

167 decyzji w sprawach dotyczących nałożenia na firmę audytorską kary administracyjnej wydała PANA w 2021 r.

w tym:

22 w postępowaniach pokontrolnych

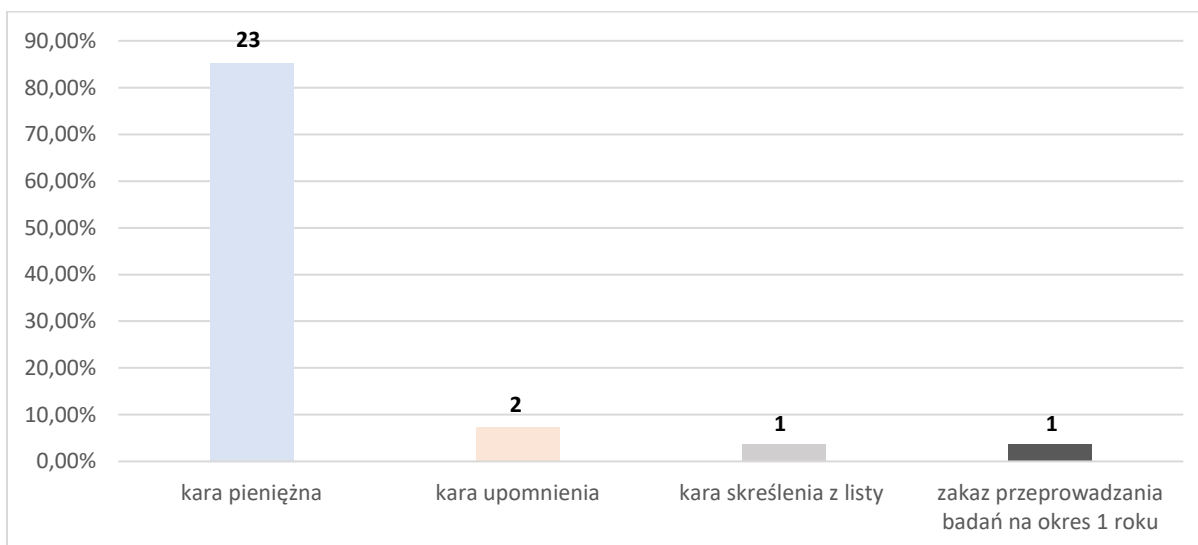
145 w pozostałych postępowaniach

Opracowanie własne PANA

W 2021 r. w ramach postępowań pokontrolnych Agencja wydała 1 decyzję o odstąpieniu od wymierzenia kary administracyjnej i umorzeniu postępowania w sprawie.

Kary nałożone na firmy audytorskie w 2021 r. – pozostałe postępowania

Opracowanie własne PANA

W 2021 R. PANA
WYDAŁA

40

DECYZJI NAKŁADAJĄCYCH NA
FIRMY AUDYTORSKIE KARY
PIENIĘŻNE O ŁĄCZNEJ
WYSOKOŚCI

344 TYS. ZŁ

PIENIĄDZE TE STANOWIĄ
DOCHÓD BUDŻETU PAŃSTWA

Podanie decyzji do publicznej wiadomości

14

DECYZJI PODANYCH DO PUBLICZNEJ WIADOMOŚCI WS. NAŁOŻENIA KARY ADMINISTRACYJNEJ W POSTĘPOWANIACH POKONTROLNYCH

2

DECYZJI PODANYCH DO PUBLICZNEJ WIADOMOŚCI DOT. NARUSZEŃ W ZAKRESIE OPŁATY Z TYTUŁU NADZORU, SPRAWOZDAŃ Z PRZEJRZYŚCІ, SPRAWOZDAWCZOŚCІ DLA AGENCJI

Liczba postępowań sądowoadministracyjnych z udziałem Agencji w 2021 r.

12

POSTĘPOWAŃ SĄDOWO-ADMINISTRACYJNYCH

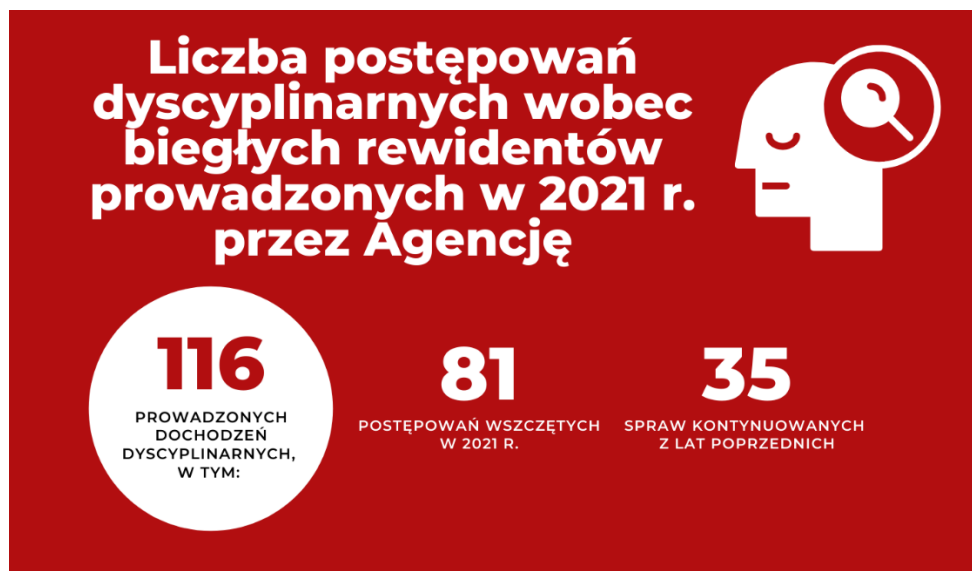
10

POSTĘPOWAŃ PRZED NACZELNYM SĄDEM ADMINISTRACYJNYM

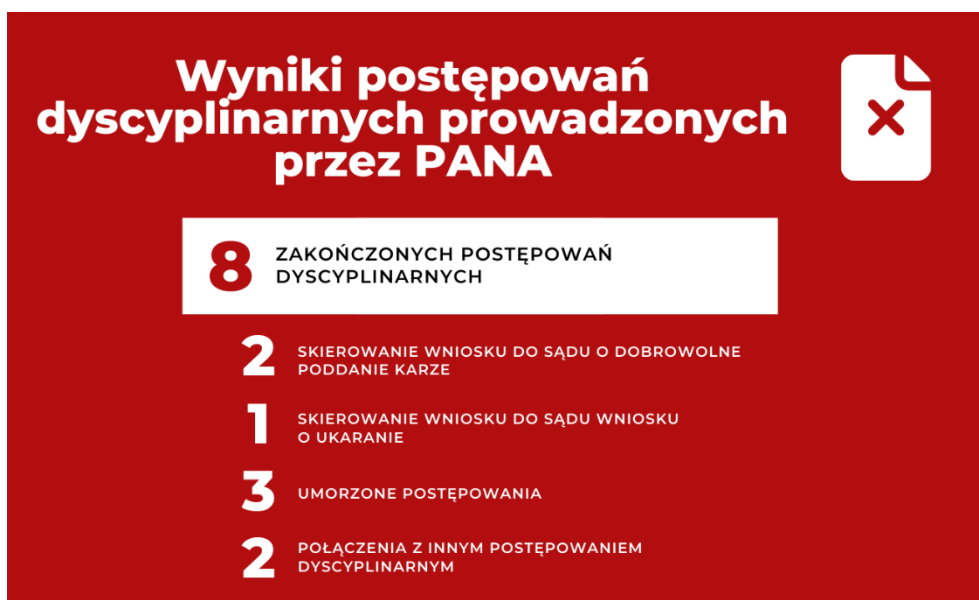
2

POSTĘPOWANIA PRZED WOJEWÓDZKIM SĄDEM ADMINISTRACYJNYM W WARSZAWIE „WSA”

4.2.2. Działania w zakresie postępowań dyscyplinarnych wobec biegłych rewidentów
 Agencja prowadzi postępowania dyscyplinarne wobec biegłych rewidentów w odniesieniu do przewinień dyscyplinarnych wskazanych w art. 139 ust. 2 ustawy za wyjątkiem przewinień związanych z realizacją obowiązków związanych z przynależnością do samorządu zawodowego biegłych rewidentów.

17 w tyłu postępowaniach dyscyplinarnych prowadzonych przez KRД i KSD uczestniczyła PANA w 2021 r.

Ponadto w 2021 r. Agencja odmówiła wszczęcia 1 dochodzenia dyscyplinarnego oraz w jednym postępowaniu dyscyplinarnym sąd wydał prawomocne orzeczenie nakładające karę zakazu wykonywania czynności rewizji finansowej przez okres 1 roku.

Zestawienie kar nałożonych przez KRBR oraz Agencję na firmy audytorskie i kar nałożonych na biegłych rewidentów przez KSD oraz sądy powszechne w 2021 r.

Rodzaj kary	Kary nałożone na firmy audytorskie badające JZP lub biegłych rewidentów świadczących na ich rzecz usługi	Pozostałe kary nakładane na firmy audytorskie lub biegłych rewidentów
Kara upomnienia	2	25
Kara pieniężna	2	121
Zakaz: <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzania badań • świadczenia usług objętych standardami wykonywania zawodu biegłego rewidenta) • wykonywania czynności rewizji finansowej 	2	8
Zakaz pełnienia funkcji członka zarządu lub innego organu zarządzającego lub członka rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego w firmach audytorskich	-	-
Skreślenie z listy (rejestru)	-	3
Podanie informacji o stwierdzonych nieprawidłowościach i nałożonych karach do publicznej wiadomości	2	25
Stwierdzanie czy sprawozdanie z badania spełnia wymogi, o których mowa w art. 83 oraz art. 10 rozporządzenia nr 537/2014 – w przypadku badania JZP	1	22

Opracowanie własne PANA

4.3. Inne podjęte działania nadzorcze

4.3.1. Prowadzenie listy firm audytorskich

W 2021 r. do Agencji wpłynęło 705 wniosków od firm audytorskich o aktualizację danych na liście. W porównaniu z 2020 r. liczba aktualizacji zwiększyła się o 13%. Zakres zmian na liście firm audytorskich dotyczył głównie danych o biegłych rewidentach, wspólnikach, członkach zarządu, adresach oraz podmiotach powiązanych.

Wpisy i skreślenia firm audytorskich w 2021 r.

1364 firmy audytorskie były zarejestrowane na dzień 31 grudnia 2021 r. na liście firm audytorskich prowadzonej przez PANA.

W trakcie 2021 r.:

24

FIRMY AUDYTORSKIE ZOSTAŁY WPISANE NA LISTĘ FIRM AUDYTORSKICH

65

FIRM AUDYTORSKICH ZOSTAŁO SKREŚLONYCH Z LISTY FIRM AUDYTORSKICH, W TYM:

30

FIRM AUDYTORSKICH NA WNIOSEK DECYZJĄ AGENCJI

11

FIRM AUDYTORSKICH POPRZEZ TZW. SKREŚLENIE Z URZĘDU

20

FIRM AUDYTORSKICH Z POWODU SKREŚLENIA BIEGŁEGO REWIDENTA Z REJESTRU, KTÓRY WYKONYWAŁ ZAWÓD W FORMIE PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI WE WŁASNYM IMIENIU I NA WŁASNY RACHUNEK

4

FIRMY AUDYTORSKIE SKREŚLONE CZYNNOŚCIĄ MATERIALNO-TECHNICZNĄ NA PODSTAWIE UCHWAŁ PODJĘTYCH PRZEZ KRBR (DOTYCZY POSTĘPOWAŃ WSZCZĘTYCH PRZED 31 GRUDNIA 2019 R.)

PANA prowadzi¹³ listę jednostek audytorskich pochodzących z państw trzecich. Na 31 grudnia 2021 r. na liście nie było zarejestrowanych żadnych firm audytorskich pochodzących z państw trzecich.

Wpisowi na listę firm audytorskich pochodzących z państw trzecich podlega, na swój wniosek, jednostka audytorska pochodząca z państwa trzeciego, która zamierza przeprowadzić lub przeprowadza badanie sprawozdania finansowego jednostki zarejestrowanej w państwie trzecim, której papiery wartościowe są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym Rzeczypospolitej Polskiej, po spełnieniu warunków wymienionych w ustawie¹⁴.

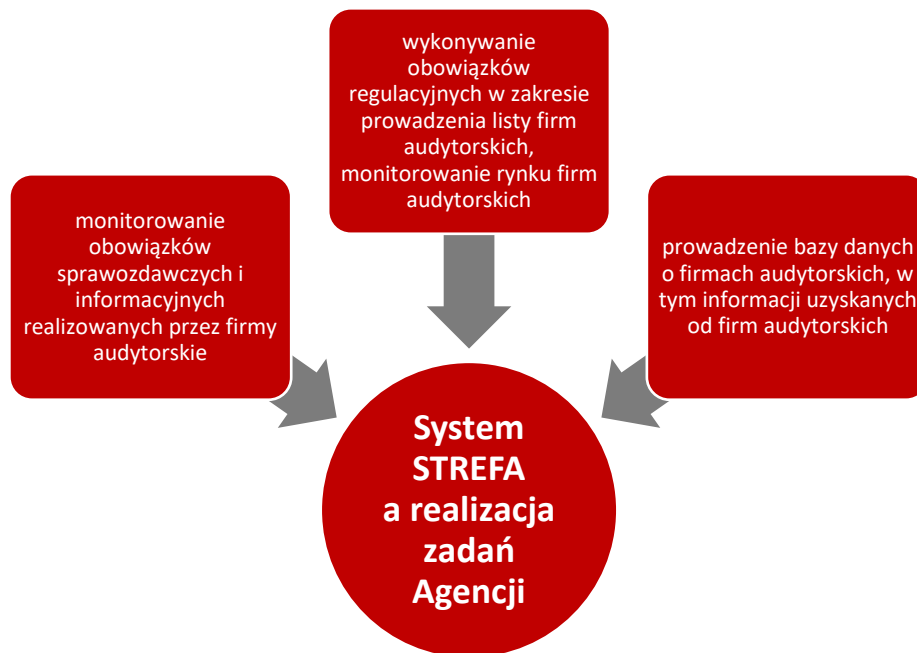
W ramach postępowań o wpis na listę firm audytorskich jednostek audytorskich z państw trzecich, na 31 grudnia 2021 r. Agencja wydała 1 decyzję umarzającą postępowanie w trybie art. 105 Kpa na skutek cofnięcia wniosku przez wnioskodawcę, natomiast 3 postępowania nie zostały zakończone.

¹³ Na podstawie art. 204 ustawy o biegłych rewidentach

¹⁴ art. 205 ust. 1 ustawy o biegłych rewidentach

4.3.2. System STREFA

W I kwartale 2021 PANA udostępniła firmom audytorskim System Rejestracji i Ewidencji Firm Audytorskich (STREFA).

Opracowanie własne PANA

Firmy audytorskie posiadające aktywne konta użytkowników w systemie mają dostęp do:

- aktualizowanego rejestru biegłych rewidentów podczas składania sprawozdań rocznych z tytułu wykonanych usług oraz przygotowywania formularzy dotyczących aktualizacji danych,
- aktualnej listy firm audytorskich oraz danych GUS dotyczących rejestrów CEIDG i KRS podczas przygotowywania wniosków dotyczących aktualizacji danych,
- aktualizowanej zakładki rozliczenia dotyczącej opłaty z tytułu nadzoru w celu weryfikacji wnoszonych wpłat oraz prawidłowego złożenia w systemie STREFA rocznego rozliczenia opłaty,
- prowadzonej korespondencji z PANA - PISMA,
- złożonych formularzy, w tym do podglądu wygenerowanych formularzy.

Firmy audytorskie posiadające aktywne konta użytkowników w systemie mają również możliwość:

- elektronicznego składania wymaganych formularzy sprawozdawczych i informacyjnych opatrzonych podpisem kwalifikowanym lub zaufanym – FORMULARZE,
- bieżącego monitorowania własnych danych publikowanych na liście firm audytorskich na stronie PANA, w odpowiednich zakładkach na karcie podmiotu MOJA FIRMA,
- prowadzenia elektronicznej komunikacji z Agencją,
- pobrania urzędowego potwierdzenia odbioru złożonych formularzy i wniosków,
- dokonywania elektronicznie korekt złożonych formularzy i uzupełniania wniosków,
- śledzenia statusu złożonych formularzy i wniosków.

4.3.3. Działania w zakresie wpisów i skreśleń biegłych rewidentów

Agencja w 2021 r. analizowała przekazane uchwały Krajowej Rady Biegłych Rewidentów w zakresie wpisów i skreśleń biegłych rewidentów oraz weryfikowała dokumentację stanowiącą podstawę podjęcia przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów uchwał dotyczących wpisu biegłych rewidentów do rejestru.

Wpisy i skreślenia biegłych rewidentów

97

zweryfikowanych akt dokumentacji dotyczących wpisu biegłych rewidentów do rejestru

297

przeanalizowanych uchwał w sprawie skreślenia z rejestru biegłych rewidentów

4.3.4. Działania w zakresie postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na biegłych rewidentów

Działalność Rady PANA w 2021 roku w zakresie zatwierdzania uchwał KRBR dotyczących postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na biegłych rewidentów

- nr 1480/22a/2021 z dnia 5 marca 2021 r. w sprawie wysokości opłaty wstępnej za przystąpienie do postępowania kwalifikacyjnego,
- nr 1481/21a/2021 z dnia 5 marca 2021 r. w sprawie wysokości opłat za poszczególne egzaminy,
- nr 1484/22a/2021 z dnia 5 marca 2021 r. w sprawie terminów przeprowadzania egzaminów z wiedzy dla kandydatów na biegłych rewidentów

Ponadto należy zwrócić uwagę, że przedstawiciele Agencji brali aktywny udział w projekcie Ministerstwa Finansów dotyczącym wypracowania koncepcji usprawnień uzyskiwania uprawnień biegłego rewidenta oraz wzmocnienia kształcenia w dziedzinie rewizji finansowej i rachunkowości. Zdaniem Agencji konieczne jest bardzo aktywne przeciwdziałanie trendowi spadku liczby biegłych rewidentów w Polsce, co stanowi duże zagrożenie dla tego rynku w perspektywie długoterminowej. Projekt ten jest realizowany w ramach strategii rządowej "Sprawne i nowoczesne państwo 2030". W drugiej połowie 2021 roku odbyły się liczne spotkania robocze z udziałem przedstawicieli MF, PIBR oraz Komisji Egzaminacyjnej w czasie których Agencja odpowiadała za wypracowanie części badań ankietowych i wywiadów nakierowanych na zdiagnozowanie obecnego stanu, w tym barier i zachęt do uzyskiwania uprawnień biegłego rewidenta oraz ustalenie potrzeb w zakresie zapewnienia odpowiedniej liczby profesjonalnych biegłych rewidentów w kolejnych okresach.

4.3.5. Działania w zakresie krajowych standardów wykonywania zawodu, krajowych standardów kontroli jakości i zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów

W 2021 r. PANA w zakresie krajowych standardów wykonywania zawodu i krajowych standardów kontroli jakości oraz zasad etyki zawodowej; współpracowała z PIBR w następujących obszarach:

- przyjmowanie krajowych standardów wykonywania zawodu, w tym m.in. standardów zarządzania jakością (tj. KSZJ 1, KSZJ 2 oraz KSB 220 (Z)), zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów w związku z wydaniem nowych lub zmienionych standardów przez IAASB i IESBA oraz innych regulacji związanych z tworzeniem standardów, wytycznych lub wskazówek dotyczących standardów wykonywania zawodu, standardów zarządzania jakością oraz zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów,
- polonizacja standardów wykonywania zawodu - dostosowanie treści standardów międzynarodowych wydawanych przez IAASB tak, aby ich treść już na poziomie każdego z nich zawierała wymogi zgodne z innymi przepisami prawa w Polsce (krajowymi i UE), postęgiwała się terminami funkcjonującymi w polskim porządku prawnym i nie dopuszczała możliwości wyboru spośród kilku prezentowanych rozwiązań, jeśli tylko jedna z opcji jest dopuszczalna zgodnie z przepisami prawa polskiego.

Międzynarodowe Standardy Zarządzania Jakością po polonizacji będą funkcjonować jako *Krajowe Standardy Kontroli Jakości oparte o brzmienie Międzynarodowych Standardów Zarządzania Jakością - nowe KSKJ*.

Nowe KSKJ dają możliwość świadczenia przez biegłych rewidentów usług lepszej jakości, ale wymagane jest podjęcie działań ze strony KRBR, wspomagających mniejsze, często jednoosobowe firmy audytorskie w procesie przygotowań do wdrożenia nowych KSKJ poprzez przygotowanie odpowiedniej instrukcji i wzorców wymagających niewielkiego dostosowania do specyfiki prowadzonej działalności.

Planowany termin wejścia w życie *Krajowych Standardów Kontroli Jakości opartych o brzmienie Międzynarodowych Standardów Zarządzania Jakością oraz Krajowego Standardu Badania 220 (Z) w brzmieniu Międzynarodowego Standardu Badania 220 (Z)*: 1 stycznia 2023 r.

- spotkania, wymiana poglądów i zgłaszanie uwag w sprawie kształtu tworzonego standardu badania zgodności sprawozdań finansowych z wymogami rozporządzenia (UE) 2019/815 (standard ESEF).

Działalność Rady PANA w 2021 roku w zakresie zatwierdzania uchwał KRBR dotyczących przyjmowania krajowych standardów wykonywania zawodu, krajowych standardów kontroli jakości i zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów:

- nr 1632/25a/2021 z dnia 7 czerwca 2021 r. w przedmiocie przyjęcia Krajowego Standardu Usług Pokrewnych 4400 (Z);
- nr 1760/27a/2021 z dnia 6 sierpnia 2021 r. w sprawie zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów;
- nr 1975/32a/2021 z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie krajowego standardu usług atestacyjnych innych niż badanie i przegląd 3001PL - „Badanie sprawozdań finansowych sporządzonych w jednolitym elektronicznym formacie raportowania”.

Krajowy standard usług atestacyjnych innych niż badanie i przegląd 3001PL (ESEF) jest standardem krajowym i nie ma on żadnego odpowiednika w jakichkolwiek standardach wydawanych przez IAASB. Standard ten ma zastosowanie nie tylko do badania sprawozdań finansowych emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym ale także, po zmianie ustawy o rachunkowości, do badania sprawozdania finansowego oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego jednostek niebędących emitentami papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym, sporządzanego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej i w formacie, o którym mowa w rozporządzeniu (UE) 2019/815, a także skonsolidowanego sprawozdania finansowego tych jednostek, jeżeli zostały oznakowane zgodnie z wymogami rozporządzenia (UE) 2019/815.

Zgodnie z postanowieniami uchwały nr 1975/32a/2021 Krajowy standard usług atestacyjnych innych niż badanie i przegląd 3001PL ma zastosowanie do usług badania sprawozdań finansowych za okresy sprawozdawcze kończące się dnia 31 grudnia 2021 r. i później.

4.3.6. Działania w zakresie obligatoryjnego doskonalenia zawodowego biegłych rewidentów

Priorytety PANA podnoszone w 2021 r. w kontaktach z PIBR w obszarze obligatoryjnego doskonalenia zawodowego biegłych rewidentów:

- uwzględnienie przez KRBR w zakresie ODZ na 2022 r. zagadnień dotyczących m.in. wsparcia procesu przygotowania środowiska biegłych rewidentów do wdrożenia nowych Krajowych Standardów Kontroli Jakości opartych o brzmienie Międzynarodowych Standardów Zarządzania Jakością oraz Krajowego Standardu Badania 220 (Z) w brzmieniu Międzynarodowego Standardu Badania 220 (Z) czyli uwzględnienia w ww. zakresie dwóch szkoleń:
  - Zastosowanie nowych standardów zarządzania jakością (16 godzin szkoleniowych),
  - Nowe standardy zarządzania jakością IAASB - praktyczne aspekty wdrożenia (8 godzin szkoleniowych);
- uwzględnienie w tematyce ODZ na 2022 r. zagadnienia *Najczęściej występujące nieprawidłowości dotyczące sporządzania i badania skonsolidowanych sprawozdań finansowych – aspekty rachunkowe i rewizyjne* jako istotnego tematu, który wpływa na poprawę jakości badań sprawozdań finansowych (pośrednio także na jakość wytworzonej przez biegłych rewidentów dokumentacji z przeprowadzonych badań).

Działalność Rady PANA w zakresie ODZ w 2021 r.

- przedstawienie zastrzeżeń do uchwały KRBR nr 1378/21a/2021 z dnia 5 lutego 2021 r. w przedmiocie zmiany uchwały w sprawie okresu rozliczeniowego i minimalnej liczby godzin obligatoryjnego doskonalenia zawodowego biegłych rewidentów;
- zatwierdzenie uchwały KRBR nr 1595/24a/2021 z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie zakresu tematycznego obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów w 2022 r.;
- zatwierdzenie uchwały KRBR nr 1625/24a/2021 z dnia 20 maja 2021 r. w przedmiocie zmiany uchwały w sprawie okresu rozliczeniowego i minimalnej liczby godzin obligatoryjnego doskonalenia zawodowego biegłych rewidentów;
- zatwierdzenie uchwały KRBR nr 1978/32a/2021 z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie zmiany zakresu tematycznego obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów w 2022 roku.

4.4 Współpraca międzynarodowa

Współpraca międzynarodowa PANA

relacje dwustronne z zagranicznymi organami nadzoru publicznego

członkostwo w KEONA

członkostwo w IFIAR

Opracowanie własne PANA

PANA jest członkiem **Międzynarodowego Forum Niezależnych Regulatorów Audytu (IFIAR)** od kwietnia 2020 roku. W 2021 r. przedstawiciele Agencji uczestniczyli w dorocznym posiedzeniu plenarnym IFIAR, warsztatach dla kontrolerów i szkoleniu w przedmiocie dochodzeń, a także w spotkaniach z przedstawicielami 6 największych światowych sieci firm audytorskich. W wyniku tych spotkań zostały później nawiązane kontakty z PCAOB (amerykański organ nadzoru audytowego) oraz FRC (brytyjski organ nadzoru audytowego).

Współpraca w ramach IFIAR ma na celu wymianę doświadczeń i informacji dotyczących rynku audytu oraz działalności nadzorczej.

PANA aktywnie angażuje się w prace podgrup **Komitetu Europejskich Organów Nadzoru Audytowego (KEONA)**. W 2021 r. przedstawiciele Agencji brali udział w pracach wszystkich stałych podgrup oraz grupie zadaniowej powołanej ad hoc przez Przewodniczącego KEONA do analizy możliwych zmian strategicznych w zakresie nadzoru publicznego w przyszłości.

24 listopada 2021 r. pracownica PANA, Agnieszka Koprowska została wybrana na stanowisko przewodniczącej podgrupy KEONA ds. dochodzeń, w związku z czym PANA objęła przewodnictwo nad pracą ww. grupy na okres 4 letniej kadencji.

Aktywność PANA w podgrupach KEONA w 2021 r.

Podgrupa ds. dochodzeń

- Wymiana informacji pomiędzy członkami KEONA i dzielenie się najlepszymi praktykami w przedmiocie prowadzonych dochodzeń i nakładanych sankcji wobec firm audytorskich i biegłych rewidentów.
- Grupa m.in. zbiera i agreguje dane o nałożonych karach w poszczególnych państwach członkowskich UE w celu publikacji przez KEONA oraz organizuje warsztaty edukacyjne.
- **Współpraca międzynarodowa Agencji w ww. zakresie umożliwia usprawnienie skuteczności systemów dochodzeń i kar mających na celu wykrywanie, korygowanie i zapobieganie nieodpowiedniemu wykonywaniu badania ustawowego.**

Podgrupa ds. monitorowania rynku

- Opracowanie nowej metodologii monitorowania rynku, która mogłaby być spójnie stosowana we wszystkich państwach członkowskich UE i która będzie podstawą przygotowania przez organy nadzoru kolejnych sprawozdań z monitorowania rynku.
- Artykuł 27 rozporządzenia UE nr 537/2014 wymaga, aby właściwe organy w państwach członkowskich UE sporządzały, przynajmniej co 3 lata sprawozdanie z monitorowania rynku i przedkładały to sprawozdanie do KEONA, EUNGiPW, EUNB, EUNUiPPE i KE. Najbliższe sprawozdanie powstanie w 2022 roku.
- **W 2021 r. w ramach podgrupy trwały prace mające na celu udoskonalenie metodyki i wskaźników używanych na potrzeby przygotowania sprawozdań krajowych. Wspólna metodyka i wskaźniki umożliwią łatwiejsze porównanie przekazanych danych z państw członkowskich UE oraz ich zagregowanie na poziomie UE.**

Podgrupa ds. kontroli

- Wypracowywanie procedur kontroli systemu wewnętrznej kontroli jakości firm audytorskich, w ramach Wspólnej Metodologii Kontroli Badania (ang. Common Audit Inspection Methodology).
- Wymiana wiedzy w zakresie metodologii i doświadczeń z przeprowadzanych kontroli umożliwiająca porównanie skali identyfikowanych nieprawidłowości.

Podgrupa ds. międzynarodowych standardów badania

- Analiza projektów zmian w standardach międzynarodowych i opracowanie odpowiedzi na dokumenty konsultacyjne IAASB i IESBA.
- Opracowanie wskazówek dotyczących zaangażowania biegłych rewidentów w badania sprawozdań finansowych sporządzonych w jednolitym europejskim formacie raportowania (ESEF).
- Rozważania ws. przewidywanych skutków dla rynku badań możliwego włączenia do infrastruktury standardów IAASB - standardu badania mniej skomplikowanych jednostek.
- Inne projekty, m.in. analiza niedoskonałości standardów międzynarodowych skutkujących częstym pojawianiem się nieprawidłowości w badaniach, analiza różnic między standardami badania obowiązującymi w różnych państwach członkowskich.

Podgrupa ds. ekwiwalencji i adekwatności

- Analiza skutków wyjścia z EU Wielkiej Brytanii.
- Wsparcie KE w związku ze zbliżającym się (w 2022 r.) końcem obowiązywania Decyzji wykonawczych KE o równoważności systemów nadzoru i ekwiwalencji właściwych organów Stanów Zjednoczonych Ameryki.

Grupa zadaniowa ad hoc powołana na okres 2020/2021

- Zidentyfikowanie sposobów usprawnienia współpracy w ramach KEONA i przygotowanie propozycji ich wdrożenia.

Działania w zakresie współpracy międzynarodowej zw. ze stanowieniem i stosowaniem prawa

DORA (rozporządzenie w sprawie operacyjnej odporności cyfrowej sektora finansowego)¹⁵	W trakcie jednego ze wstępnych spotkań w ramach KEONA, Agencja jako jeden z nielicznych organów nadzoru zwróciła uwagę na możliwe negatywne skutki planowanego nałożenia na biegłych rewidentów i firmy audytorskie obowiązków z rozporządzenia DORA. W wyniku prowadzonego dialogu z innymi organami nadzoru, KEONA wypracowała stanowisko uwzględniające większość uwag zgłoszonych przez Agencję.
ESAs (konsultacje publiczne w zakresie spójności w dziedzinie nadzoru oraz jednolitego zbioru przepisów)¹⁶	KE zainicjowała konsultacje dot. spójności jednolitości przepisów w zakresie funkcjonowania europejskich organów. W ich trakcie pojawiła się propozycja włączenia nadzoru audytowego w struktury European Securities & Market Authority (ESMA). Agencja na forum KEONA zwróciła uwagę na ryzyka z tym związane. Część wkładu Agencji dot. strategicznych skutków planowanych działań została wykorzystana w odpowiedzi przygotowanej przez KEONA i wysłanej do KE.
CSR (corporate sustainability reporting)¹⁷	Agencja włączyła się i monitoruje na szczeblu KEONA działania zw. z projektem nowej dyrektywy ws. sprawozdawczości przedsiębiorstw na temat zrównoważonego rozwoju. Przedstawiciele Agencji uczestniczą w pracach 2 grup zajmujących się tą tematyką na szczeblu krajowym, dzieląc się wiedzą uzyskaną na forum KEONA.
Kwestionariusz Milieu (badanie dotyczące dyrektywy i rozporządzenia w sprawie badania sprawozdań finansowych)	Agencja wzięła udział w przeprowadzanym na rzecz Komisji Europejskiej badaniu dotyczącym implementacji i stosowania przepisów dyrektywy 2006/43/WE i rozporządzenia 537/2014. Zgłoszone przez Agencję wątpliwości były popierane przez inne organy nadzoru.

Opracowanie własne PANA

¹⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A52020PC0595>

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/consultations/finance-2021-esas-review_pl

¹⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021PC0189>

4.5 Działalność informacyjna i edukacyjna

Działania informacyjne i edukacyjne PANA mają na celu podwyższenie poziomu usług świadczonych przez firmy audytorskie oraz budowanie świadomości społecznej dotyczącej kwestii bezpieczeństwa obrotu gospodarczego związanego z rewizją finansową i pracą biegłych rewidentów.

Opracowanie własne PANA

4.5.1. Spotkania z firmami audytorskimi

Spotkania z firmami audytorskimi

Zakres:

- przedstawienie zasad działania oraz najważniejszych celów i planów Agencji
- omówienie zagadnień dotyczących wyzwań i barier dla rozwoju rynku audytu w Polsce
- sesja pytań i odpowiedzi

30 września 2021 r.
Uczestnicy: przedstawiciele ponad 300 polskich firm audytorskich badających sprawozdania finansowe JZP i nie-JZP

16 grudnia 2021 r.
Uczestnicy: przedstawiciele ponad 50 firm audytorskich badających sprawozdania finansowe JZP

Opracowanie własne PANA

4.5.2. Konferencje

W ramach realizacji zadań edukacyjnych w 2021 r. Polska Agencja Nadzoru Audytowego zorganizowała 2 konferencje.

I międzynarodowa konferencja PANA Ład korporacyjny 2021: jak wzmacniać zaufanie w gospodarce

CZAS I MIEJSCE

19 października 2021 r., online
Wszystkie wystąpienia były tłumaczone w czasie rzeczywistym przez tłumaczy symultanicznych z języka polskiego na angielski i odwrotnie

4 PANELE TEMATYCZNE

·Stosowanie zasad ładu korporacyjnego w Polsce
·Rola czynników ESG we wzmacnianiu stosowania zasad ładu korporacyjnego
·The Role of Auditors in Corporate Governance
·Ład korporacyjny - dobre praktyki

35 PANELISTÓW Z POLSKI, FRANCJI, WIELKIEJ BRYTANII I USA

Byli to przedstawiciele OECD, MF, MAP, KNF, ZPP, PIBR i GPW, wykładowcy ALK, SGH i Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu oraz przedstawiciele organizacji zrzeszających inwestorów i emitentów (SII, SEC, PSIK). We wszystkich panelach brali udział eksperci Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego.

GOŚĆ SPECJALNY:

Mathilde Mesnard - p.o. Dyrektora, Directorate for Financial and Enterprise Affairs OECD (Wystąpienie na temat strategii organizacji w warunkach pandemii i realiach postpandemicznych)

PATRONATY

Patronat honorowy: Ministerstwo Finansów, Rektor Szkoły Głównej Handlowej - dr hab. Piotr Wachowiak, Rektor Akademii Leona Koźmińskiego - prof. dr hab. Grzegorz Mazurek.
Patronat medialny: PAP Biznes, Dziennik Gazeta Prawna i Prawo.pl, wydawnictwo Wolters Kluwer Polska.

Po konferencji ukazało się 51 publikacji w mediach ogólnopolskich i lokalnych, w tym, wyemitowany dwukrotnie wywiad telewizyjny, wywiad dla redakcji ekonomicznej Polskiego Radio i liczne publikacje w ogólnopolskich portalach informacyjnych.

Opracowanie własne PANA

Konferencja edukacyjna dla studentów

Biegły rewident – zawód nadal z perspektywami

CZAS, MIEJSCE, UCZESTNICY

30 listopada 2021 r.
280 studentów z 32 wyższych uczelni z całej Polski

CEL

promocja zawodu biegłego rewidenta, najlepszych wzorców profesjonalnych i etycznych oraz akcentowanie jego znaczenia dla bezpieczeństwa obrotu gospodarczego.

PROGRAM

Pracownicy merytoryczni PANA omówili zagadnienia związane z wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta i odpowiadali na pytania. Prof. dr hab. Anna Karmańska (SGH), przewodnicząca powołanej przez Ministra Finansów Komisji Egzaminacyjnej dla kandydatów na biegłych rewidentów opowiadała uczestnikom o wieloetapowym procesie rekrutacji i wysokich wymogach etycznych, jakie powinni spełnić kandydaci do zawodu.

Patronat medialny: Rzeczpospolita, Parkiet.pl.

Po konferencji Agencja otrzymała podziękowania od władz kilkunastu uczelni oraz propozycje stałej współpracy merytorycznej i zawodowej.

Opracowanie własne PANA

4.5.3. Komunikacja z podmiotami badanymi oraz innymi podmiotami zaangażowanymi

Agencja uczestniczyła w spotkaniach tak z podmiotami badanymi jak i zaangażowanymi w czasie badania:

- uczestnictwo w seminarium „Wyzwania i bariery w pracy biegłego z zakresu wyceny przedsiębiorstw w warunkach pandemii” organizowanym przez Stowarzyszenie Biegłych Wyceny Przedsiębiorstw w Polsce.,
- uczestnictwo w konferencji „Rada Nadzorcza” i prezentacja na temat konieczności współdziałania organów z biegłymi rewidentami,
- uczestnictwo w seminarium „Najważniejsze czynniki wpływające na jakość sprawozdania finansowego i usług rewizji finansowej” zorganizowanym przez GPW i promocja wysokiej jakości badań sprawozdań finansowych,
- spotkanie z bankami, firmami audytorskimi badającymi banki, BFG i KNF - w związku ze stosowaniem MSSF9 w sprawozdaniu finansowym.

4.5.4. Strona internetowa

Agencja rozwija swoją stronę internetową w taki sposób, aby wychodzić naprzeciw potrzebom biegłych rewidentów i firm audytorskich oraz wszystkich osób, które zainteresowane są funkcjonowaniem rynku usług audytorskich. Przykładem jest wykaz aktów prawnych z najważniejszymi i aktualnymi regulacjami prawnymi dotyczącymi wykonywania zawodu biegłego rewidenta i działalności firm audytorskich oraz publikowanie regularnie komunikatów dostarczających aktualnych informacji pomocnych w wypełnianiu przez firmy audytorskie obowiązków informacyjnych i sprawozdawczych. W 2021 r. Agencja informowała m.in. o:

- kwestii wnoszenia opłaty z tytułu nadzoru, w tym wysokości opłaty minimalnej w 2021 r.;
- wysokości stawki % opłat z tytułu nadzoru wnoszonych przez firmy audytorskie w roku 2022 w związku z wykonywaniem usług atestacyjnych oraz usług pokrewnych zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu;
- przekazywaniu przez firmy audytorskie informacji o przychodach prognozowanych na lata 2021 i 2022;
- złożeniu rocznego rozliczenia opłat z tytułu nadzoru przez firmy audytorskie za 2021 rok;
- wymogach formalnych składania wniosków o wpis na listę, wniosków o aktualizację oraz wniosków o skreślenie z listy firm audytorskich, w tym poprzez system STREFA;
- wysokości opłaty za rozpatrzenie wniosku o wpis na listę firm audytorskich w roku 2022;
- złożeniu sprawozdania rocznego za 2021 r. ze wskazaniem obowiązku zgłoszenia danych i informacji w sprawozdaniu za 2021 r., które za 2020 r. nie były obligatoryjne;
- zmianach w ustawie o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym;
- aktualizacji danych na liście firm audytorskich w związku z prowadzeniem kontroli zdalnych;
- niezbędnej weryfikacji wpisu podmiotu na listę firm audytorskich przed podpisaniem umowy o badanie.

Strona internetowa PANA jest zintegrowana z systemem STREFA ułatwiając firmom audytorskim dostęp do składania wniosków i sprawozdań.

Na stronie internetowej publikowane są również opracowania edukacyjne oraz informacyjne przygotowane przez Agencję służące firmom audytorskim i biegłym rewidentom.

4.5.5. Współpraca z uczelniami i wymiarem sprawiedliwości

W 2021 r. zainicjowano rozmowy na temat możliwych form współpracy Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego z Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz ze Szkołą Główną Handlową w Warszawie.

5. Gospodarka finansowa Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego

5.1. Przychody i koszty

Przychody Agencji z poszczególnych źródeł¹⁸ przedstawione są w poniższej tabeli:

Przychody PANA w 2021 roku (w tys.)	
Opłaty z tytułu nadzoru	26 947
Opłaty za rozpatrzenie wniosku o wpis na listę firm audytorskich	155
Przychody z odsetek naliczonych od wolnych środków przekazanych w depozyt zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych i na rachunkach bankowych	43
Przychody z odsetek naliczonych w związku z nieterminowym regulowaniem opłaty z tytułu nadzoru	21
Pozostałe przychody nie ujęte powyżej	12
suma przychodów	27 178

Koszty za 2021 r. (w tys.)	
Amortyzacja	345
Zużycie materiałów i energii	155
Usługi obce w tym koszty utrzymania biura	1 434
Wynagrodzenia w tym:	11 483
• osobowe	10 611
• bezosobowe (kontrolerów, ekspertów zatrudnionych na podstawie umów cywilno-prawnych)	690
• Członków Rady	182
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	225
Ubezpieczenia społeczne	1 966
Podatki i opłaty	1
Pozostałe koszty rodzajowe, w tym:	173
• składka członkowska do IFIAR	43
Środki przekazane na rzecz PIBR	2 384
Suma kosztów	18 166

Podstawowe źródło przychodów Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego stanowią opłaty z tytułu nadzoru, które zostały uzyskane w planowanej wysokości w kwocie 26 947 tys. zł.

Suma kosztów realizacji zadań Agencji oraz kosztów realizacji zadań PIBR, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 2 i pkt 3 lit. a ustawy, stanowi kwotę kosztów nadzoru publicznego sprawowanego przez Agencję ujętą w planie finansowym Agencji na 2021 r.

Koszty nadzoru w 2021 r. wyniosły 18 166 tys. zł, w tym koszty funkcjonowania Agencji wyniosły 15 782 tys. zł a koszty niektórych zadań związanych z nadzorem realizowane przez PIBR 2 384 tys. zł.

¹⁸ art. 95b ustawy o biegłych rewidentach

Nadwyżka przychodów nad kosztami w roku 2021 wyniosła 9 012 tys. zł. Stan epidemii panujący w 2021 roku miał wpływ na realizację kosztów Agencji. Z jednej strony Agencja nie osiągnęła przewidywanego zatrudnienia a z drugiej strony prowadzenie kontroli w formie zdalnej wpłynęło na powstanie oszczędności związanych z kosztami delegacji. Zgodnie z obowiązującymi przepisami nadwyżka ta zostanie uwzględniona przy wyliczaniu stawki opłaty z tytułu nadzoru za rok 2023.

5.2. Rozliczenie kwoty przekazanej PIBR przez Agencję

W 2021 roku na pokrycie kosztów niektórych zadań realizowanych przez PIBR w ramach nadzoru publicznego, w związku z art. 55a ustawy, została zaplanowana kwota 2 424 tys. zł, która stanowiła 10% prognozowanych kosztów realizacji zadań Agencji, ujętych w planie finansowym Agencji na rok 2021.

Agencja przekazała na rachunek bankowy PIBR w 2021 r. 2 405 tys. zł. Kwota ta została przekazana, zgodnie z przepisem § 4 w zw. z § 6 wyżej wymienionego rozporządzenia, w trzech częściach, tj. w terminie 28 maja 2021 r. – 789 tys. zł, 30 sierpnia – 808 tys. zł oraz 12 listopada 2021 r. 808 tys. zł z tym, że pierwszą część kwoty pomniejszono o 19 tys. zł, stanowiące nadpłatę wynikającą z rocznego rozliczenia za 2020 r. kwoty przekazanej przez Agencję PIBR. Koszty zostały pomniejszone o nadpłatę Agencji kwoty przekazanej PIBR wynikającą z przekazanego rocznego rozliczenia za 2021 r.

PIBR przedłożył roczne rozliczenie za 2021 r. kwoty przekazanej przez Agencję na pokrycie kosztów związanych z realizacją niektórych zadań PIBR w ramach nadzoru publicznego. Rozliczenie to zostało sporządzone według wzoru, stanowiącego załącznik do wyżej wymienionego rozporządzenia oraz zostało przedstawione w poniższej tabeli. W rocznym rozliczeniu PIBR wykazał koszty rzeczywiste poniesione w 2021 r. na poziomie niższym niż je zaplanował o 40 tys. zł. Wobec tego powstała nadpłata, która będzie miała wpływ na obniżenie kwoty w 2022 r., którą Agencja powinna przekazać na rachunek bankowy PIBR w terminie do 31 maja 2022 r., stosownie do § 6 ust. 3 wyżej wymienionego rozporządzenia.

Rozliczenie kwoty przekazanej przez Agencję PIBR

Lp.	Wyszczególnienie zadań PIBR w ramach nadzoru publicznego	Wysokość kosztów (tys. zł)		
		Prognozowana do poniesienia w 2021 r.	Rzeczywiście poniesiona w 2021 r.	Wykonanie kosztów za 2021 r. w stosunku do prognozowanych na cały rok (w %)
1	Koszty realizacji zadań PIBR, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 2 ustawy obejmują:	1 507	1 305	86,6%
	a) koszty bezpośrednie tłumaczenia międzynarodowych standardów badania, międzynarodowych standardów usług atestacyjnych innych niż badanie, międzynarodowych standardów usług pokrewnych, międzynarodowych standardów kontroli jakości oraz międzynarodowych	204	128	62,8%
	b) koszty bezpośrednie opracowania krajowych standardów wykonywania zawodu, krajowych standardów kontroli jakości oraz zasad etyki zawodowej	443	545	123,0%
	c) koszty bezpośrednie zatwierdzania przez KRBR krajowych standardów wykonywania zawodu, krajowych standardów kontroli jakości oraz zasad etyki zawodowej	19	21	110,8%
	d) inne koszty bezpośrednie związane z realizacją zadań, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 2 ustawy	647	374	57,9%

	e) koszty pośrednie związane z realizacją zadań, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 2 ustawy	194	237	122,0%
	Łącznie (suma kosztów z lit. a-e)	1 507	1 305	86,6%
2	Koszty realizacji zadań PIBR, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy obejmują:	917	1 079	117,7%
	a) koszty bezpośrednie kontroli wypełniania przez biegłych rewidentów obowiązków z zakresu ODZ	110	173	157,8%
	b) koszty bezpośrednie prowadzenia postępowań dyscyplinarnych dotyczących naruszeń obowiązków z zakresu ODZ	622	691	111,1%
	c) inne koszty bezpośrednie związane z realizacją zadań, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy	19	19	101,2%
	d) koszty pośrednie związane z realizacją zadań, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy	166	195	117,6%
	Łącznie (suma kosztów z lit. a-d)	917	1 079	117,7%
3	ŁĄCZNIE (suma kosztów z poz. 1 i 2)	2 424	2 384	98,3%
4	Kwota otrzymana przez PIBR od Agencji wg stanu na dzień 31.12.2021 r.			2 424
5	Nadpłata kwoty przekazanej nad rzeczywiście poniesionymi kosztami przez PIBR wg stanu na dzień 31.12.2021 r.			40

Źródło: opracowanie własne PANA w oparciu o informacje otrzymane z PIBR

5.3. Działania w zakresie opłaty z tytułu nadzoru

Od 2020 r. firmy audytorskie są obowiązane ustalać opłatę z tytułu nadzoru na podstawie przychodów z tytułu usług atestacyjnych i usług pokrewnych wykonanych zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu. Opłaty z tytułu nadzoru składają się na przychody Agencji zgodnie z art. 95b ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym.

Zasady wnoszenia opłaty z tytułu nadzoru reguluje rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie opłat z tytułu nadzoru wnoszonych przez firmy audytorskie w związku z wykonywaniem usług atestacyjnych oraz usług pokrewnych zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu (Dz. U. poz. 2321).

Rozporządzenie to określa m.in.:

- sposób i terminy wnoszenia opłat,
- szczegółowy zakres informacji, o których mowa w art. 55 ust. 10a i 10b ustawy, sposób i terminy ich przekazywania oraz wzory formularzy, na których są one przekazywane;
- sposób i terminy rozliczenia opłat wraz z wzorem rocznego rozliczenia opłat.

Agencja opublikowała komunikaty dla firm audytorskich w sprawie realizacji obowiązków dotyczących wnoszenia opłaty z tytułu nadzoru w 2021 roku, przypominając o terminach wnoszenia opłat, a także informując o wysokości stawki procentowej opłaty z tytułu nadzoru na rok 2021 oraz o minimalnej opłacie z tytułu nadzoru¹⁹, która w 2021 r. wynosiła 1033 zł.

¹⁹ Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 9 lutego 2021 r. w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2020 r. (M.P. poz. 137). Zgodnie z art. 55 ustawy o biegłych rewidentach, opłata z tytułu nadzoru nie może być mniejsza niż 20% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej

Minimalną opłatę w terminie do 15 października 2021 r. miały obowiązek wносить firmy audytorskie, które w 2021 r. nie osiągnęły przychodów w trzech pierwszych kwartałach danego roku kalendarzowego albo wysokość opłaty, obliczona jako iloczyn stawki oraz przychodów firmy audytorskiej osiągniętych (w tym prognozowanych) do końca roku²⁰, stanowiła kwotę mniejszą niż 1033 zł.

Wysokość stawki procentowej opłaty z tytułu nadzoru na rok 2021 wynosiła 2,80% przychodów z tytułu usług atestacyjnych oraz usług pokrewnych wykonywanych zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu. Powyższa stawka ustalona była na podstawie przychodów prognozowanych przez firmy audytorskie do osiągnięcia w latach 2020 i 2021 oraz szacunków przeprowadzonych przez Agencję, które zostały przekazane w 2020 r. ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych.

Z uwagi na konieczność identyfikacji wpłat, każda firma audytorska wnosi opłaty z tytułu nadzoru na oddzielny, indywidualny rachunek bankowy wprowadzony w tym celu przez Agencję.

---

²⁰ *Obwieszczenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 13 listopada 2020 r. w sprawie wysokości stawki procentowej opłat z tytułu nadzoru wnoszonych przez firmy audytorskie w związku z wykonywaniem usług atestacyjnych oraz usług pokrewnych zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu na rok 2021 (M.P. poz. 1051).*